ЛЕНИНЧА МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

ИККИ ОЙЛИК ПЛАН — МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ★ 8 февраль 1969 йил, шанба ★ № 33 (14.196). ◆ Баҳоси 2 тийин.

ЎРТОҚ АРВИД ЯНОВИЧ ПЕЛЬШЕГА

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети Сизни, Коммунистик партия ва Совет давлатининг атоқли арбобини етмиш ёшга тўлган кунингизда қизғин табриклайдилар.

Қадрли дўстимиз ва ўртоғимиз Арвид Янович, Сизнинг узоқ умр кўришингизни, сиҳат-саломат бўлишингизни ва совет халқи бахт-саодати учун, мамлакатимизда коммунизм тантанаси учун янада самарали меҳнат қилишингизни тилаймиз.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ
СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ А. Я. ПЕЛЬШЕГА СОЦИАЛИСТИК МЕҲНАТ ҚАҲРАМОНИ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Коммунистик партия ва Совет давлати олдидаги катта хизматлари учун ва туғилган кунига етмиш йил тўлиши муносабати билан КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги партия контроли Комитетининг Раиси ўртоқ Арвид Янович **Пельшега Социалистик Меҳнат Қаҳрамони** унвони берилиб, **Ленин** ордени ҳамда **«Ўроқ ва болға»** олтин медали топширилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. ПОДГОРНИЙ

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ

Москва, Кремль
1969 йил 6 февраль.

ИЛҒОР ТАЖРИБА МАКТАБИ

Республикамизнинг машҳур механизатори, пахтачиликни комплекс механизациялаш учун курашнинг байроқдорларидан бири Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Валентин Афанасьевич Тюпко ўзининг бой тажрибаси ва билимини бошқа механизаторларга ўргатиб келмоқда. Урта Осиё машина-синаш станцияси ҳузурида кўп йиллардан буён ташкил этилиб келаётган илғор тажриба мактаби эндиликда Тюпко мактаби деб аталадиган бўлди. Бу ерга ҳар йили қиш мавсумида республиканинг турли областларидан кўплаб механизаторлар келишади ва Тюпко раҳбарлигида дала ишларини комплекс механизациялаш йўлларини ўрганишади. Бу йил ҳам шундай қилиняпти. Тюпконинг илғор тажриба мактабида ҳозир 130 механизатор ўқияпти. Улар Тошкент ва Сирдарё областларининг хўжаликларидан келишган. Уқишнинг биринчи потоги тугагач, уларнинг ўрнига бошқа областларнинг механизаторлари келишади. Суратда: В Тюпко навбатдаги машғулотни ўтказяпти.

Қ. Розиқов фотоси (ЎзТАГ).

ЯНГИ ГАЗ ТРАССАЛАРИ

Москва районида 2,5 мингдан ортиқ хонадон суюқлантирилган газдан фойдаланмоқда. Ўтган йилнинг ёз ойларида Ниёзботир — Шаҳрихон газ трассаси қурилиши бошланган эди. Юқори босимли бу трасса Ленин районининг «Социализм» ҳамда «Правда Востока» колхозлари территориясидан ўтиб Москва районига туташади. Шунингдек, районнинг «Ленинград», «Партия XXII съезди», «Ленинизм», «Шарқ юлдузи», Орзгий номли колхозларини «зангори олов» билан таъминлаш имконини беради. Трассалар қурилишида «Узбекгаз»нинг Ленинск шаҳридаги 16-трести ва «Узбекгазпром»га қарашли 3-қурилиш монтаж бошқармаси қурувчилари меҳнат қилишяпти. Серғайрат қурувчилар шу кунларда февралнинг иккинчи ярми ҳисобига иш бажаришяпти.

БАРЧА МАМНУН

Пойтахтимизнинг Дзэржинский кўчасида улкан маъмурий бино қад кўтаряпти.

— Бу, келгусида 9 қаватдан иборат Тошкент область ижроия комитети биноси бўлади, — дейди 11-«Висотстрой» трестига қарашли 69-қурилиш бошқармасининг участка бошлиғи Қудрат Маҳмадалиев, — ҳозир бино подстанциясини қуряпмиз.

Қурувчилар январь ойида 43 минг сўмлик иш бажаришди. Бир ярим тоннадан ортиқ қурилиш материаллари иқтисод қилинди. Коммунист Мухтор Ҳабибуллаев бошлиқ комплекс бригада коллективи кунлик топшириқни 120 процентдан адо этяпти. Февралнинг биринчи ярми планини барвақт уддалаган Розия Муллаахмедова, Ўлмас Қурбонов, Ёқуб Эргашев каби қурувчилар баракали меҳнатидан барча мамнун.

ПОСЁЛКА БУНЁДКОРЛАРИ

Беш йилликнинг учинчи йилини қувончли натижалар билан якунлаган Қаршидаги 3-қурилиш монтаж бошқармаси бинокорлари янги йилда ҳам социалистик мусобақани қизитиб юбордилар. Афанасий Кузовский, Адольф Вальюшко, Николай Вильданов, Нина Шаманникова, Клавдия Гусьева ўртоқлар бошлиқ бригадалар коллективи январь ойида меҳнат унумдорлигини бултургига қараганда 5-6 процент оширишга муваффақ бўлдилар.

Бу бунёдкорларнинг бир группаси яқинда Нишон посёлкаси томон йўл олишди. Бу ерда ишлаб чиқариш корхоналари, уй-жой, маданий-маиший бинолар қурилмоқда.

ОЛИМЛАР ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ХИЗМАТИДА

В. И. Ленин номидаги Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик фанлари академиясининг сессияси 6 февралда Москвада ўз ишини тамомлади.

Сессияда қабул қилинган қарорда таъкидлаб ўтилганидек, партия Марказий Комитети 1968 йил октябрь Пленумининг қарорларини бажариш соҳасида илмий иш олиб бориш — қишлоқ хўжалиги соҳасида ишловчи олимларнинг энг муҳим вазифаси бўлмоғи керак. Сессия яқин ўн-ўн беш йил ичида мамлакатнинг табиий, иқтисодий зоналарига қараб қишлоқ хўжалигини ривожлантириш тўғрисидаги таклифларни маъқуллади.

Сессия ишида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Д. С. Полянский, СССР министрларидан Е. Е. Алексеевский, С. Ф. Антонов, В. П. Зотов, В. В. Мацкевич ва бошқа масъул ходимлар қатнашдилар (ТАСС).

Расмий хабарлар

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев расмий визит билан Совет Иттифоқига меҳмон бўлиб келган Чехословакия Социалистик Республикасининг ташқи ишлар министри ўртоқ Я. Марконн шу йил 6 февралда қабул қилди.

Илиқ, самимий вазиятда ўтган суҳбат вақтида Совет Иттифоқи билан Чехословакия ўртасидаги қардошларча дўстлик ва ҳар томонлама ҳамкорлик муносабатларини янада ривожлантириш масалалари муҳокама қилинди.

Суҳбатда КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари ўртоқ В. В. Кузнецов ҳозир бўлди. (ТАСС).

Н. В. ПОДГОРНИЙ Я. МАРКОНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний Совет ҳукуматининг таклифига мувофиқ расмий визит билан Совет Иттифоқига келган Чехословакия Социалистик Республикаси ташқи ишлар министри Я. Маркони 6 февралда Кремлда қабул қилди.

Н. В. Подгорний ва Я. Марко ўртасидаги суҳбат самимий ва дўстона вазиятда ўтди. Суҳбат вақтида Совет Иттифоқи учун ҳам, Чехословакия учун ҳам манфаатли бўлган ўзаро давлат муносабатларига, шунингдек бир қанча муҳим халқаро проблемаларга ҳам тааллуқли бўлган масалаларга тўхталиб ўтилди. (ТАСС).

ДЎСТОНА ВИЗИТ БИЛАН ЖАЗОИРГА

Жазоир Халқ Демократик Республикаси Революцион кенгашининг раиси, Министрлар Кенгашининг раиси Х. Бумиддин таклифига биноан СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Госпланининг раиси Н. К. Байбаков 6 февралда Москвадан Жазоирга учиб кетди. Унга сафарда СССР Госплани раисининг ўринбосари М. Н. Мисник, СССР Министрлар Совети Ташқи иқтисодий алоқалар давлат комитети раисининг ўринбосари И. А. Кулев ва бир группа экспертлар ҳамроҳлик қилмоқдалар. (ТАСС).

ЯНОШ КАДАР МОСКВАГА КЕЛДИ

КПСС Марказий Комитетининг таклифига биноан, Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Янош Кадар 6 февралда дўстлик визити билан Москвага келди.

Киев вокзалида Я. Кадарни КПСС Марказий Комитетининг Бош Секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитетининг секретари И. Ф. Катушев, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири К. В. Русаков, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР йўллар министри Б. П. Бешчев кутиб олишди.

Кутиб олувчилар орасида Венгрия Халқ Республикасининг СССРдаги элчиси Йожеф Сипка ва Венгрия элчихонасининг дипломатик ходимлари ҳам бор эди.

(ТАСС).

ИСЛОҲОТ ВА МУАММО

Меҳнат Қизил Байроқ орденли Андижон ёғ комбинатининг қайси бир ишчиси билан суҳбатлашманг:

—Ислоҳот туфайли катта хазинанинг эшиги очилди, унинг шарофати билан резерв ва имкониятлар қулфига калит топилди. Ислоҳот пойқадами туфайли меҳнатнинг қадр-қиммати, ишчининг обрў-эътибори ортди, — дейди.

Бунга қувонмоқ керак. Ишчи ислоҳотнинг моҳияти ва унинг афзалликларини тушуниб қолди. Ислоҳот ишчининг куч-қувватини жўшқин, жанговар ҳаракатга келтирди. Унда янгича ишлаш иштиёқи пайдо бўлди. Шунинг учун у эски иш услубидан тезроқ воз кечиш, ниманингдир баҳридан ўтиш тўғрисида ўйлаяпти. Қуйидаги мисолга разм солинг: Комбинатнинг янгича ишлай бошлаганига бир ярим йил бўлди. Дастлабки натижалар кутилганидан ҳам зиёда. Маҳсулот реализация қилиш плани сурункасига ошириб бажариляпти. Кейинги икки йил ичида планга қўшимча равишда 1 миллион 515 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Пландан ташқари 1041 тонна ёғ, 551 тонна ёғ кислотаси ишлаб чиқарилди. Кунжара ва шелухада ёғнинг қолиб кетишини камайтириш ҳисобига 1968 йилда 111 тонна ёғ, 15 тоннадан зиёд сода маҳсулотлари иқтисод қилинди.

Ислоҳот коллектив ғайратига қанот бахш этди, унинг ташаббускорлигини оширди. Ишчиларнинг таклифи билан илгари ишланмаган олий сортли оқ ёғ ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Бугунгача 2268 тонна ана шундай ёғ ишлаб чиқарилди. Бу ютуққа ёғни қайта ишлаш ҳисобига эришилди.

Фойда келтирадиган маҳсулотлар ишлаб чиқарилиши корхона экономикасини кўтариш ва моддий рағбатлантириш фондига кўпроқ маблағ ажратиш имконини берди. Ислоҳотнинг қутлуғ қадами туфайли комбинатда 173,5 минг сўмлик корхона фонди вужудга келди. Шундан моддий рағбатлантириш фондига 79 минг сўм, уй-жой, маданий-маиший бинолар қурилиши фондига 33.5 минг сўм, ишлаб чиқаришни ривожлантириш фондига 61 минг сўм ажратилди. «Эскича» ишланган 1966 йилда эса корхона фонди атиги 48.6 минг сўмни ташкил этган эди. Аниқроқ қилиб айтганда, иқтисодий ислоҳот шарофати билан икки йилда корхона фонди қарийб 4.5 баравар ўсди.

Шу муносабат билан ишчиларнинг маоши ҳам кўпайди. Агар 1966 йилда комбинатда ҳар бир ишчининг ўртача ойлик маоши 87 сўм бўлса, 1968 йилда 100 сўмни ташкил этди. Бу давр ичида ишчиларни мукофотлаш икки марта кўпайди. Меҳнат унумдорлиги ўртача иш ҳақи даражасидан 5 процент ошди. Ускуналардан фойдаланиш коэффициенти планда кўзда тутилганидан анча ортиб кетди.

Ўтган йили комбинатда фойда олиш плани 105.7 процент адо этилди ёки 1 миллион 374 минг сўм бўлди. Бу, планлаштирилганидан 74 минг сўм кўп. Рационализаторлик ва ихтирочилик таклифларини жорий қилиш ҳисобига кўрилган фойда 29 минг сўмни ташкил этди. Бир йилда 282 минг киловатт-соат электр энергия тежалди.

Буларнинг ҳаммаси иқтисодий ислоҳотнинг самарасидир. Корхонанинг қайси цехига кирманг, ислоҳот руҳи, ислоҳот нафаси сезилиб турибди.

—Ўн етти йилдирки, шу комбинатда ишлайман, — деб гап бошлади совун цехининг ишчиси Олимжон Солиев. — Ҳар ойда 80-90 сўм атрофида маош олардим. Янгича ишлашга ўтилгач, ойлик маошим 120 сўмга кўтарилди. Бундан ташқари 1968 йилнинг иккинчи ярми якунлари бўйича ўн учинчи ойлик олдик.

—Планлаштириш, моддий рағбатлантиришнинг янги системаси корхона ва ишчига катта наф келтиришини ҳар қадамда аниқ-равшан кўриб турибмиз.—дейди форэкстракция цехининг катта аппаратчиси Ҳошимжон Усмонов. — Моддий манфаатдорлик яхши бўлиб қолди. Биргина менинг ойлик маошим 30 сўм кўпайди. Бошқаларники ҳам шунақа!

Энди комбинат директори Худойберди Султонов нинг фикр-мулоҳазаларини эшитинг. Кўпни кўрган бу киши беш йил шу комбинатнинг ўзида цех бошлиғи, сўнг инженер бўлиб ишлагач. Мана, олти йилдирки, у директор.

— Янги система ишни ҳамма ерда хўжалик ҳисобида ташкил этишни тақозо қилади. Бунингсиз ислоҳотни тўла амалга ошириб бўлмайди. Шунга қарамасдан бизда цехлар хўжалик ҳисобига кўчгани йўқ. **Бурноғи йили иккита цехни хўжалик ҳисобига кўчиришга тайёрлаган эдик. Лекин қўлимизда йўл-йўриқ кўрсатувчи бирор тавсиянома бўлмагани учун мақсадга эриша олмадик.** Очиғини айтганда, билиб-билмай хатога йўл қўйишдан ҳайиқдик. Хўжалик ҳисобига ўтган цехда моддий рағбатлантириш системаси ва нормативлар қандай белгиланади, штатлар қандай бўлиши керак? Цехларда ҳам алоҳида-алоҳида экономист, бухгалтер сақлаш керакмикин? Ахир кимдир ҳисоб-китоб ишлари билан шуғулланиши керак-да!

Одатда министрликдаги ўртоқлар бундай масалаларни ҳал қилишни маҳаллий ташкилотларга ҳавола қиладилар. Маҳаллий ташкилотлар эса бирор қўлланмага эга бўлмаганликлари учун қийналадилар. **Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат саноати министрлиги бу масалага бош қўшса—тегишли ташкилотларга цехларда хўжалик ҳисобини қай тарзда жорий қилиш тўғрисида бирор тавсиянома ишлаб чиқиш вазифасини топширса—мақсадга мувофиқ бўларди.**

Ҳал қилиниши зарур бўлган яна бир муаммо шуки, ёғ заводлари чигитнинг момиғи камайтирилгани ҳисобига пахта заводларига маълум миқдорда қўшимча ҳақ тўлайдилар. Андижон ёғ комбинати 1967 йилда пахта заводларига 314 минг сўм ана шундай қўшимча ҳақ тўлади. Момик ажратиш учун сарфланган харажат планда кўзда тутилганидан 31,6 минг сўмга ошиб кетди.

Ёғ корхоналарини бундай «икки тарафлама жарима тўлашдан» қутқариш вақти келмадимикин? Бир вақтлар пахта заводлари кам-қувват эди, чигитда кўплаб момиқ қолиб кетарди. Бу, ёғ корхоналарининг бир меъёрда ишлашига халақит берарди. Шунинг учун бу ишни охирига етказиш ёғ корхоналари зиммасига юклаб қўйилган эди. Ҳозир пахта заводлари замонавий техника билан қуролланган. Шундай экан, **ёғ корхоналарига фойда ўрнига зарар келтирадиган линт ишлаб чиқаришни бевосита пахта заводларининг ўзига топшириш керак.** Республика Озиқ-овқат саноати министрлиги бу масалани тезроқ ҳал қилса айни муддао бўларди.

Юқорида айтганимиздек, комбинатда 61 минг сўмлик ишлаб чиқаришни ривожлантириш фонди вужудга келди. Хўш, бу фонддан мақсадга мувофиқ фойдаланиляптими? Йўқ. Чунки республика Озиқ-овқат саноати министрлигининг кўрсатмаси билан бу маблағ бошқа мақсадларга ишлатиляпти. 1967 йилда министрликнинг буйруғи билан 31 минг сўмлик маблағ йўл қурилиши ва ремонт ишларига сарфланди. Корхона бу пулни 6 минг тонна чигит сақланадиган механизациялашган омбор қурилишига сарфламоқчи эди. Маблағ етишмагани учун омбор қурилиши икки йилдан бери битмай турибди.

Комбинатда иқтисодий ислоҳотни тўла амалга ошириш учун юқорида санаб ўтилган муаммоларни узил-кесил ҳал қилиш керак. Шундай қилинса, корхона коллективи эришилганидан ҳам кўпроқ ютуқларни қўлга киритиши мумкин.

А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ТАСС АХБОРОТИ

Иккита совет автомат станциясининг Венера планетаси томон учиши давом этмоқда

Совет Иттифоқида 1969 йил 5 январда ва 10 январда кетма-кет учирилган «Венера-5» ва «Венера-6» планеталараро автомат станциялари қуёш атрофи орбитаси бўйлаб Венера планетаси томон биргаликда учишни давом эттирмоқда.

Ҳар иккала автомат станция ҳисоблаб қўйилган траекторияга яқин траектория бўйлаб учиб бормоқда. Станцияларнинг радио техника системалари Ер юзидаги воситалар билан биргаликда станциялар ҳаракати параметрларини ўлчаш, борт системаларининг ва агрегатларнинг иш режимлари тўғрисидаги илмий ахборотни ва маълумотларни юбориб туриш вазифасини бажармоқда.

Олис космик алоқа маркази «Венера-5» ва «Венера-6» планеталараро автомат станциялари билан доимий радио алоқа боғлаб турибди.

Учиш программасига мувофиқ станциялар парвоз қилганидан бери «Венера-5» станцияси билан ўн уч марта ва «Венера-6» станцияси билан тўққиз марта радио алоқа сеанслари ўтказилди.

1969 йил 6 февраль Москва вақти билан соат 18 да ер билан «Венера-5» станцияси ўртасидаги масофа 7 миллион 695 минг километр ва ер билан «Венера-6» станцияси ўртасидаги масофа 6 миллион 530 минг километрга етди.

Автомат станциялар Ер-Венера трассаси бўйлаб учиб бораётган чоғда космик фазода рўй бераётган физик жараёнларни илмий тадқиқ қилиш ишлари ўтказилмоқда.

Телеметрик ўлчовларнинг маълумотларига қараганда, «Венера-5» ва «Венера-6» станцияларида ўрнатилган аппаратлар нормал ишлаб турибди. Станциялар ичидаги ҳарорат ва босим белгилаб қўйилган даражада турибди. Электр қуввати бериб турувчи химиявий манбалар станциялардаги ҳамма аппаратларнинг ишлашини таъминламоқда. Энергия запаслари қуёш батареяларидан олинмоқда.

Координациялаш-ҳисоблаш маркази олинаётган ахборотларни ишлаб чиқмоқда.

Биз, миллатларнинг ихтиёрий иттифоқини, — бир миллатнинг иккинчи миллат устидан ҳеч қандай зўрлигига йўл қўймайдиган иттифоқни истаймиз,—мутлақо тўла ишончга, қардошларча бирликни очиқ ва равшан тушуниб олишга, тўла ихтиёрийлик асосидаги келишувга асосланадиган иттифоқни истаймиз.

В. И. Ленин.

«СЕЛЬСКАЯ ЖИЗНЬ»НИНГ ЛЕНИНЧА ЎҚИШЛАРИ

ЯГОНА ОИЛА БАЙРОҒИ

Ленин ҳақида қанча ёзилмасин, бу улуғ инсоннинг ҳаёти ва кураши ҳақида қанча ҳикоя қилинмасин, халқнинг Ильичга бўлган меҳр-муҳаббатини, унинг ўлмас ғояларига содиқлигини, унинг ишига берилганлигини очиб берувчи янги сўзлар, янги фикрлар ва минглаб янги фактлар доим топилади.

Мана, Ўзбекистондаги К. Маркс номли колхозда бўлиб ўтган учрашув ҳам буни ёрқин куч билан намойиш қилди. Учрашувда Ильични кўрган ҳамда унинг сўзларини эшитганлар ҳам, Ленин ҳаётлик вақтидаёқ янги ҳаётни қуришда актив иштирок этганлар ҳам, унинг васиятларини амалга ошириш учун ҳозирги вақтда куч-ғайрати ва меҳнатини аямаётганлар ҳам иштирок этишди.

Фарғона область партия комитети ва «Сельская жизнь» газетаси ташкил этган учрашув халқларнинг ленинча дўстлигига, ленинча миллий сиёсат тантанасига бағишланди. Учрашув оддий колхозлардан бирида бўлиб ўтди. Фарғона областида, бутун Ўзбекистонда бундай колхозлар жуда кўп. Колхоз ёш, бироқ унинг тарихи халқларимиз бузилмас дўстлигининг яна бир намойиши бўлиб хизмат қилади.

К. Маркс номли колхознинг ҳозирги далалари ястаниб ётган жой яқинида илгари Шаҳрихончўл деган қашшоқ қишлоқ бўларди. Кўчма қумлар машаққат билан ўзлаштирилган жуда кичик ер участкаларини босар ва деҳқонлар «худонинг ғазабига учраган ерни» ташлаб кетардилар. Шаҳрихон чўли ўн йиллар давомида унсиз бўлиб ётди. Колхоз музейига қум барханлари, ботқоқли ерлар, тўқайзорлар ва унда ҳукмронлик қилган ваҳший ҳайвонлар макони — бу чўлга ҳаёт киритиш бошланган 1959 йилдан илгариги унинг ландшафти экспонатлари қўйилган...

Партия топшириғига биноан коммунист Холмат Марозиқов чўлга йўл олди. У юз кишилик дастлабки чўлқуварларни бошлаб келди.

Шундан буён орадан ўн йил ўтди, деб хотирлайди Холмат Марозиқов. Колхозчиларнинг аҳил оиласи чўлни ҳосилдор пахтазорларга айлантирди. Пахтазорлар томон кумуш камарлар — суғориш тармоқлари, йўллар ва турнақатор дарахтлар чўзилиб кетган. Ҳар йили кузда далалардан мўл-кўл пахта ҳосили, янги ташкил қилинган боғлардан эса ширин-шакар мева ва узум олинмоқда. Чўл ўрнида ҳозирги замон посёлкаси қад кўтарган, ундаги ҳар бир хонадонда ҳамма нарса — газдан тортиб телевизоргача бор. Ишлаб чиқаришнинг асосий жараёнлари машиналар зиммасига юкланган, уч юз механизатор беш минг киши қўл кучи билан қанча ишни бажарса, худди шунча ишни бажаряпти.

Янги қишлоқда турли халқларнинг вакиллари ягона оила бўлиб яшамоқдалар. Улар ўртасида қардошларча дўстлик, тўла ишонч ва энг самимий муносабатлар қарор топган. Колхоз қишлоғидаги биронта дарвоза ҳам қулфланмайди, бу ерда милиция постидан аллақачон воз кечилган — янги қишлоқда ҳуқуқ тартиботлари бирон тарзда бузилмайди.

Карл Маркс номли колхоздаги ленинча ўқишга фақат шу артелнинг аъзоларигина тўпланишмади. Дилкаш суҳбатга Фарғонадан кекса коммунистлар, институтлардан олимлар, қўшни районлар партия комитетларининг секретарлари, қўшни хўжаликларнинг меҳнаткашлари ҳам келишди.

Йиғилиш қатнашчиларини посёлка пионерлари қарши олишди ва уларнинг ҳар бирининг кўкрагига қизил бант ва Ленин значогини тақиб қўйишди.

Ўқишлар бошланишидан олдин колхозчилар ва меҳмонлар К. Маркс ва В. И. Ленин ҳайкалларининг мармар остонасига янги узилган гуллар дасталарини қўйишди. Худди мана шу вақтда иттифоқдош республикаларнинг байроқлари билан безатилган посёлка узра Ильичнинг жонли овози жаранглади. Колхоз радиоузели В. И. Ленин Коминтернинг III конгрессида сўзлаган ва пластинкага ёзиб олинган нутқини эшиттирмоқда эди...

ДЎСТНИНГ ҚЎМАГИ

Колхоз клубининг катта зали одамлар билан лиқ тўлган. Юзлаб кишиларнинг нигоҳи Ильичнинг жуда катта портрети осиб қўйилган саҳнага қараган. Дилга яқин сиймо, кулиб турган таниш кўзлар.

«Ўртоқлар! Менга Халқ Комиссарлари Совети ва Мудофаа Совети Раиси сифатида эмас, балки партия аъзоси сифатида сизларга мурожаат қилишга рухсат этингиз.

Туркистон халқлари билан тўғри муносабат боғлаш эндиликда Россия Социалистик Федератив Совет Республикаси учун, ҳеч муболағасиз айтиш мумкинки, жуда катта, жаҳоншумул тарихий аҳамиятга эгадир»

Фарғона область партия комитетининг биринчи секретари Ф. Ш. Шамсутдинов ўз нутқини Ильичнинг Туркистон коммунистларига ёзган хатидаги ана шу сўзлар билан бошлади. Ленин партияси, Совет ҳукумати аввал бошданоқ социалистик давлат халқларининг кўпмиллатли оиласига оддий тўғри муносабатда бўлишнигина таъминлаб қолмай, балки ана шу муносабатларни чинакам дўстлик, қардошлик ва бузилмас муносабатлар қилишни ҳам таъминладилар. Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг ташкил топиши интернационализмнинг жипслашган халқлар ихтиёрий жамияти ягона мақсад — коммунизм учун курашга тайёр турганлигининг ёрқин ифодаси бўлди.

Ўзбекистоннинг кекса коммунистларидан бири бўлган Фахриддин Шамсутдинов ўз халқининг қардош республикалар халқлари билан улуғ дўстлиги саҳифаларини тилга киритди. У, шонли Туркистон комиссарлари — Ўрта Осиёда Октябрь революцияси ғалабаси учун толмас курашчилар, Фарғона водийсида Совет ҳокимияти учун курашган қаҳрамонлар ўзбек большевиклари Ҳ. Ҳусанбоев, А. Яхчи, А. Воҳидов, М. Шокиров, Т. Оқбўтаев ва рус халқи юборган большевиклар Е. Бабушкин ва В. Синицин, украинлар С. Соечко ва П. Титов, татар Ю. Иброҳимов, доғистонлик А. Маматуллаев ва бошқаларнинг номини тилга олди. Туркистоннинг ўз озодлиги учун курашаётган халқларига ёрдам бериш учун В. И. Ленин ўзининг содиқ сафдошлари М. В. Фрунзе, В. В. Куйбишев, С. М. Будённийни ва интернационализм ишига содиқ бўлган минглаб қизил гвардиячиларни юборди.

Ўзбек Абдулла Набиев, рус Фёдор Зазвонов, украин Иван Мозговой, венгер Миклош Врабац... Революция душманлари билан жангларда кўпчилик халқларнинг фарзандлари елкама-елка туриб Фарғона водийсида революция ғалабаларини ҳимоя қилдилар ва биргаликда ўлмас ном қолдирдилар. Кўчаларга, мактабларга, колхозларга, корхоналарга уларнинг номи қўйилган. Уларнинг ўлмас номи ёдгорликларда ва биродарлар қабрлари устидаги мармар тошларда, китоблар ва суратларда абадийлаштирилган. Уларнинг жасорати янги авлодлар учун улуғ бирлик, улуғ қардошлик намунасидир.

Клубнинг кенг залида кўпчилик миллат кишилари бор. Нотиқ номини тилга олган одамлар уларга таниш, тўпланганлар ўз оталари ва акаларининг жасорати билан фахрланадилар ва тикка турган ҳолда бир минут сукут сақлаб, уларнинг хотирасини эсладилар.

Янги ҳаёт учун биргаликда олиб борилган кураш дастлабки йилларининг анъаналари тинч яратувчилик йилларида минг карра такрорланди. Руслар, украинлар, белоруслар — социалистик миллатларнинг бутун оиласи Ўрта Осиё совет республикаларининг халқларига ёрдам бериш учун очиқ кўнгил, қизғин хоҳиш билан келдилар. Ленин бундай таълим берган эди: амалдаги тенгликни таъминламоқ учун иқтисодий ва маданий ривожланишда орқада қолган миллатларга энг қулай шароит яратмоқ зарур. Илгари қолоқ бўлган миллатларнинг экономикаси, маданияти ва турмуш даражасини юксалтиришдан иборат тарихий вазифани ҳал қилишга худди мана шундай беғараз, қардошларча ёндашиш барча иттифоқчи республикаларнинг барқ уриб гуллаб-яшнашига олиб келди.

Ф. Шамсутдинов ҳам ўз нутқида қизиқарли фактларни маълум қилди:

— Совет ҳокимияти йиллари мобайнида бошқа иттифоқчи республикаларнинг қардошларча ёрдамида Ўзбекистонда мингдан ортиқ йирик корхоналар қурилди.

Ҳозир республикада ишлаб турган корхоналар қаторига ҳар олти кунда битта янги корхона ёки йирик цех қўшилмоқда.

Ўзбекистон мамлакатда олтин ишлаб чиқарувчи ва газ қазиб чиқарувчи энг йирик республика бўлиб қолди.

Социалистик қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда эришилган муваффақиятлар, айниқса қувончлидир. Ўзбекистон Совет ҳокимияти йиллари мобайнида кумушсимон каналлар ва сунъий денгизлар ўлкасига айланди. СССРда суғориладиган деҳқончиликнинг асосий райони ва пахта етиштирувчи асосий ўлка бўлиб қолди. Бултур республика далаларидан 4 миллион тоннадан зиёд пахта, бир миллион тоннадан кўпроқ дон, жуда кўп миқдорда сабзавот, полиз экинлари маҳсулоти, мева ва узум йиғиб олинди. Ўзбекистон пилла, қоракўл тери, жун, гўшт, сут етиштиришни йил сайин кўпайтирмоқда. Республика колхоз ва совхозларида 150 мингтадан кўпроқ тракторлар, 28 мингта пахта териш комбайнлари, юз минглаб бошқа хил машина ҳамда асбоблар бор.

— Ўзбекистон меҳнаткашлари, бизнинг Фарғона водийимизнинг меҳнаткашлари, — деди ўз нутқининг охирида Ф. Шамсутдинов, — ана шундай муваффақиятларга эришa олдилар ва «серқуёш республика» номига муносиблар, чунки улар кўзланган мақсад сари борар эканлар мамлакатимиздаги социалистик миллатларнинг кучига, тажрибасига, революцион ташаббусига ва беғараз ёрдамига таяндилар. Биз бугун республика қишлоқ хўжалигини коллективлаштиришга жуда катта ҳисса қўшган Иваново тўқимачилари ва Ленинград тракторсозларини, кадрларимизга ҳунар ўргатган Москва области тўқимачилари, ўзбек ерида энергетика саноатининг пойдеворини қурган Москва, Ленинград ва Харьков монтажчиларини чуқур миннатдорчилик билан эсга оламиз. Коммунистик қурилиш вазифаларини ҳал қилиш учун нимаики зарур бўлса, республикамизни ҳаммаси билан беминнат дўстларча таъминлаётган Магнитка металлургларига, Донбасс шахтёрларига, Свердловск машинасозларига, Горький автомобилсозларига, Боку нефтчиларига, Кольск ярим оролининг кончиларига, Шимолнинг ўрмон кесувчиларига, Россия, Украина ва Сибирь ғаллакорларига, Каспий ва Сахалин балиқчиларига чин юракдан миннатдорчилик ҳис-туйғуларини билдириш ўзбекларнинг хотирасидан сира кўтарилмайди.

БУТУН ШАРҚ УЧУН НАМУНА

Ленининг ўзига хос аниқ услуби бўлиб, асосий, ҳал қилувчи нарсаларни дарҳол пайқаб оларди. У инсон ҳақида ғамхўрлик қилишни, коммунистик интернационализм принципини доимо биринчи ўринга қўярди.

РКП(б) Марказий Комитетининг Туркистон бюросига қисқа хати. Биринчи сатрлар—кундалик вазифалар, сўнг эса:

«Айни замонда мусулмон камбағаллари ҳақида, уларни уюштириш ва ўқитиш ҳақида систематик суратда ва максимал даражада ғамхўрлик қилиш керак.

Бундай сиёсатни ишлаб чиқиш ва уни (бир қанча энг аниқ директивалар билан) мустаҳкамлаш мумкин ва лозим.

Бу сиёсат бутун Шарқ учун намуна бўлиши керак.

Ленин.

1921 йил, 7 август».

Бу сиёсат, унинг кундалик кўриниши ва натижалари бутун Шарқ учун ҳақиқатан ҳам намуна бўлиб қолди. Колхоздаги ленинча ўқишларда Фарғона педагогика институтининг ректори профессор F. Абдураҳмонов, Фарғона политехника институтининг ректори доцент К. Эргашев сўзладилар. Улар партия Лениннинг халқ маданиятини юксалтириш ва миллий маданиятларни ўзаро бойитиш ҳақидаги васиятларини турмушга татбиқ қилиш учун қандай улкан ишларни амалга оширганлиги, бу соҳада Россия Федерацияси, Украина, Белоруссия ва бошқа республикаларнинг вакиллари қандай бебаҳо ёрдам берганликлари тўғрисида ҳикоя қилиб бердилар.

Революциягача Туркистон аҳолисининг 98 проценти саводсиз, ана шу жуда катта ўлкада яшовчи ҳар бир кишига маълумот бериш учун 1913 йилги ўрта ҳисобда 13 тийиндан пул сарфланган эди. Ҳаммаси бўлиб бир неча ўнта мактаб бўлиб, уларда бойларнинг болалари ўқишарди: биронта ҳам олий ўқув юрти биронта ҳам илмий марказ йўқ эди. Ҳозирги вақтда Ўзбекистонда 9 мингтага яқин умумий таълим мактаблари бор. Уларда 3 миллион бола ўқимоқда.

1920 йили Ленин Декретига биноан Тошкентда Ўрта Осиёда биринчи олий ўқув юрти бўлган Давлат университети ташкил этилган эди. Эндиликда республика иккита университетга, 36 институтга ва 129 ўрта махсус ўқув юртига эга бўлиб, уларда 310 минг студент таълим олмоқда. Ўзбекистонда ҳар 10 минг кишига тўғри келадиган студентларнинг сони Англиядагига нисбатан қарийб уч баравар, Германия Федератив Республикаси ва Италиядагига нисбатан деярли тўрт баравар, Туркия ва Ҳиндистондагига нисбатан олти баравар, Эрондагига нисбатан 13 баравар кўп. Совет Ўзбекистонида Фанлар академияси ва 163 илмий-текшириш муассасалари самарали ишламоқда. 18 минг илмий ходим бор.

Халқ маорифи адабиёт ва санъатни ривожлантиришда халқ маънавий ҳаётининг барча томонларини гуллаб-яшнатишда эришилган муваффақиятлар беқиёсдир. Республиканинг шонли меҳнаткаш хотин-қизлари — Шарқнинг озод, бахтиёр хотин-қизлари унинг шон-шуҳрати ҳисобланади. Шармандали паранжи революция ўтида куйдирилди, хотин-қизларни эзиб ва таҳқирлаб келган аёвсиз урф-одатлар барҳам еди. Совет Ўзбекистонидаги олий ва ўрта маълумотли барча мутахассисларнинг тенг ярми хотин-қизлардир, минглаб хотин-қизлар олий ва маҳаллий Советларнинг депутатлари, хўжаликлар, партия комитетлари, давлат муассасаларининг раҳбарларидир.

Яқинда Ҳиндистоннинг таниқли жамоат арбоби Пандит Онкар Натх Тхакур бизнинг Ўрта Осиё республикаларимизга келиб кетди. Мана, у жўнаб кетаётганида айтган гаплар:

«Ўзбекистонда кўрган нарсаларимнинг ҳаммаси менда жуда катта таассурот қолдирди ва мен бу таассуротни ўзим билан бирга олиб кетаман ҳамда бутун умр бўйи сақлайман. Ўзбекистон юксак тараққий этган мамлакатга айланган ва унинг муваффақиятлари кун сайин кўпаймоқда. Фақат биргина Ўзбекистон эришган муваффақиятларга баҳо берилса, бу муваффақиятлар совет тузумини жуда юксакликка кўтаради... Ўзбекистон — илгари қолоқ бўлган халқлар тез ривожланганлигининг ёрқин мисоли, тенг ҳуқуқлилар ўртасида тенг ҳуқуқли бўлишни ва ирқий белгиси ҳамда терисининг рангига қараб ажратишга бир умр барҳам беришни истовчи кишилар учун ёрқин мисолдир».

ОҒА ҚАЛБИ

Ленинча халқлар дўстлигининг буюк кучи совет кишиларининг чинакам қардошлигида ёрқин намоён бўлмоқда. Ленинграддаги Киров номли завод ишчиларининг «Социализм» қишлоқ хўжалик артели колхозчилари билан кўп йиллардан буён давом этиб келаётган алоқаси бунинг ажойиб намунасидир. Ленинча ўқишларда шу колхознинг ветерани Исоқжон Исмоилов бу ҳақда ҳаяжонли ҳикоя қилиб берди.

— 1931 йилнинг кузида, — деди Исмоилов, — колхоз ташкил қилиниши биланоқ қишлоғимизга республикамиз оқсоқоли Йўлдош Охунбобоев келди. У хўжаликни кўздан кечириб, деҳқонлар билан гаплашгач, ўзбек деҳқончиларининг Ленинград ишчилари билан дўстлиги йўлга қўйилса яхши бўларди, деди. Бу таклиф ҳаммага маъқул бўлди. Ленинградга делегация — коммунист Абдурасул Мамарасулов ва мени юборишга қарор қилинди. Йўлдош Охунбобоев «Красний путиловец» (ҳозир у Киров номли завод деб аталади) заводининг ишчиларига яхшилаб хат ёзиб берди ва биз рус дўстларимиз ҳузурига йўл олдик. Одатимизга кўра ўзимиз билан бирга совғалар — бир вагон тўла мева олдик.

Ленинградда бизни туғишган ва энг яқин дўстлар каби қарши олишди. Энг катта цехда мингларча кишилар иштирокида завод митинги бўлди. Рус ишчилари бизларни оғаларча қучоқлаб бағриларига босишди ва қизғин табриклашди. Йўлдош Охунбобоевнинг хати гулдурос қарсаклар билан қарши олинди. Мен уларга ярим русча, ярим ўзбекча қилиб деҳқонлар номидан салом топширдим ва катта муваффақиятлар тилаганликларини айтдим. Биз ленинградлик ишчилар ҳузурида узоқ меҳмон бўлдик, бошқа заводларга ҳам бордик. Бизлардан анорларни болалар боғчаларига топширишни илтимос қилишди. Бизларни тантана билан узатиб қўйишди. Рус ишчилари пландан ташқари иккита тракторни йиғишди, икки рус тракторчисини ажратишди ва уларни биз билан бирга колхозга жўнатишди. Шундан буён биз ўзбек колхозчиларини Ленинграднинг рус ишчилари билан мустаҳкам дўстлик алоқаси боғлаб келмоқда. Байрамларда бизлар бир-биримизга делегациялар юборамиз. Яқинда колхозимизга Киров заводининг ишчилари келиб кетишди. Улар бизга қимматбаҳо тортиқ — иккита қудратли трактор олиб келишди. Бултур эски қадрдонларимнинг таклифига биноан мен Ленинградга бордим ва Улуғ Октябрнинг 50 йиллигини завод ишчилари билан биргаликда байрам қилдим. Кўпчилик колхозчилар ва болаларимиз биз учун ҳам қадрдон бўлиб қолган Киров номли завод ишчиларининг оилалари билан хат ёзишиб туришади...

Колхоз тракторчиси Радик Эргашевнинг оддий сўзлари ўзбек ва русларнинг қардошлиги ҳақидаги ҳикоянинг давомидек жаранглаб эшитилди:

— Мен икки миллатга — рус ва ўзбек миллатларига мансубман. Бу менинг ҳаётим тарихидан хабардор бўлмаган кишиларни ҳайратлантириши мумкин...

Эргашев Улуғ Ватан уруши йилларида ота-онаси ва барча қариндошлари ҳалок бўлган қамалдаги Ленинграддан қандай эвакуация қилинганлигини соф ўзбек тилида гапириб берди. Болаларни Ўзбекистонга олиб келишди ва орик ленинградлик бола Радикни Фарғонадаги Сўфи қишлоғида яшовчи Эргаш ака ҳамда Қурбонбиби ўғил қилиб олишди. У оилага қўшилди ва ҳамманинг севимлисига айланди. Ўзбек мактабида, сўнг эса механизация мактабида ғайрат билан ўқиди. Колхоз механиги Азимжон Мирзаев яхши тракторчи бўлиб олишда унга ёрдам берди. Кейинги олти йилдан буён Эргашев қўриқдаги колхозда меҳнат қиляпти. Меҳнатда эришган катта ютуқлари учун Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланган, унга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган механизатор» деган фахрий унвон берилган. Бутуниттифоқ Халқ Хўжалиги Ютуқлари Виставкасининг қатнашчиси сифатида олтин медаль билан тақдирланган.

Кўп сонли мисоллар совет кишиларининг уруш йиллардаги буюк бирлигидан, интернационал бурчга охиригача содиқлигидан далолат беради.

Мана, ўзбек халқининг даҳшатли 1942 йилда украин қардошларига ёзган хатидан намуна:

«Ўзбек халқи Украинанинг қардош халқлари олдидаги, бизнинг умумий онамиз — Ватан олдидаги ўзининг ватанпарварлик бурчини охиригача адо этади.

Тилларимиз ҳар хилдир, лек дилимиз ягона,
Урф-одатлар ҳар хилдир, аммо мақсад ягона.
Номларимиз ҳар хилдир, онамиз ягона».

Бу сўзлар замирида ленинча дўстлик, Ленин ғоялари билан умрбод чамбарчас боғланган совет кишиларининг қаҳрамонлиги, очиқ кўнгиллилиги ва қайноқ қалби бор.

Улуғ Ватан уруши ана шу халқ бирлиги тарихига энг ёрқин саҳифа битди. Ўқишларда чиқиб сўзлаган полковник Боқи Каримов руслар ва ўзбеклар, украинлар ва тожиклар, белоруслар ва қозоқлар — барча совет миллатларининг ўғлонлари душман галаларига қарши елкама-елка туриб қандай жанг қилганликлари ҳақида ҳикоя қилиб берди. Ўзбек Мамадали Топиболдиев уруш йилларида Белоруссиядаги партизан отрядига командирлик қилди. Бу отряднинг жасорати ҳақида афсона ва қўшиқлар тўқилган. Жасурлиги ва қаҳрамонлиги учун Мамадалига Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилган. Белорус қишлоқларидан бири унинг номи билан Топиболдиевка деб аталади. Қаҳрамон ҳаёт ва Фарғона областидаги илғор колхозлардан бирига раҳбарлик қилмоқда.

Ленинча ўқиш қатнашчилари К. Маркс номли колхоздан 25 собиқ фронтчини Улуғ Ватан урушида актив қатнашганликлари учун Совет Иттифоқининг жанговар орден ва медаллари билан мукофотлаш ҳақида полковник Каримов ўқиб берган Фармонни гулдурос қарсаклар билан қарши олишди. Уруш қаҳрамонлари бирин-кетин саҳнага чиқишади. Полковник мукофотларни топширади, зал аҳли эса қизғин олқишлайди.

— Биз жонимизни аямай жанг қилдик, чунки рус оғамизнинг уйи бизнинг ҳам уйимиз эди, чунки бизнинг Ватанимиз битта — СССР, чунки бизнинг байроғимиз ягона — Лениннинг улуғ байроғи.

Сўнг колхоз механизатори, Мирзачўлни илк бор ўзлаштирганлардан бири қирғиз Ҳамраали Ҳусаинов сўз олди.

— Биз В. И. Ленин Туркистон ўлкасида суғориш ишлари ҳақидаги ўзининг машҳур Декретида гапирган саҳрога келдик, — деб хотирлайди Ҳамраали. — Бизнинг совхозимизда 28 миллатнинг вакиллари тўпланди. Бироқ ҳамма бир-бирини жуда яхши тушунарди, жуда дўстлашиб кетдик ва қўриқ ўзлаштиришни ва қурилиш ишларини актив бошлаб юбордик. Бундай оилада яшаш ва ишлаш қувончли эди. Халқлар дўстлиги қандай куч эканлигини мен айниқса ўша ерда, қўриқда тушундим. Бутун мамлакат бизга ёрдам берди. Биз Волгограддан қудратли тракторлар, Карелиядан ёғоч ва тахта, Украинадан металл, Белоруссиядан қудратли самосваллар, Болтиқ бўйидан янги квартиралар учун мебель олиб турдик. Москва, Ленинград, Киев, Тбилисидан энг яхши мутахассислар келишди.

— Ҳозир Мирзачўлга бир боқинг-а. Юз минглаб гектар қўриқ ўзлаштирилди ва суғорилди, каналлар ва асфальтланган йўллар қурилди, электр узатиш линиялари тортилди, минглаб километр тарновли дарёлар, насос станциялари ва сунъий денгизлар барпо этилди ва фойдаланишга топширилди, бўм-бўш жойда обод посёлкалари бўлган ўнлаб совхозлар вужудга келди. Илгари жазирама бўлган, осмонни чанг бўронлари қоплаб оладиган жойларда ҳозир ажойиб экинзорлар, боғ ва токзорлар барпо этилди, минглаб совет кишилари қувноқ ҳаёт кечирмоқдалар. Мен бугунги газетани ўқиб, ундан қўриқ Сирдарё областининг бу йил мамлакатга ярим миллион тонна пахта беришини билдим. Бу, Октябрь революциясидан илгари бутун Ўзбекистонда етиштирилган пахтага тенгдир.

Ҳамраали Ҳусаинов Мирзачўлни ўзлаштирувчиларнинг дўстлиги ҳақида батафсил гапирди, сўзининг охирида эса колхозчиларни В. И. Ленин туғилган кунининг 100 йиллиги шарафига меҳнат вахтасида туришга чақирди. Механизатор Ленин вахтасида туриб, бу йил ўзимнинг тўрт қаторли комбайним билан 250 тонна пахта териш ва қўл билан пахта терадиган юз теримчининг ишини бажариш ҳақида ваъда бераман, деди.

Залдагилар колхоз бригадири тожик Деҳқонбой Мамараҳимовнинг нутқини эътибор ва катта қизиқиш билан тинглашди. Яқинда у 1966 йили бўлган ва ҳамманинг эсида қолган зилзиладан кейин жуда кенг миқёсда қурилиш давом этаётган республиканинг пойтахти—Тошкентга бориб келган эди.

— Мен Тошкентда кўрганларимни — деди Мамараҳимов, — сўз билан ифодалаш қийин. Бутунлай янги шаҳар! Қандай кенг кўчалар қурилган, қандай шинам уйлар қад кўтарган, мактаблар, театрлар, болалар боғчалари учун қандай ҳашаматли бинолар барпо этилган! Шаҳарнинг марказида украиналик қурувчилар тўққиз қаватли уйлар қуришмоқда. Мен бундай биноларни илгари ҳеч кўрмаган эдим ва уларни томоша қилдим. Қурилиш майдончасида украин монтажчиси билан танишдим. У менга Тошкентни қуриш учун мамлакатимиздаги юз миллатнинг вакиллари келганлигини айтиб берди. Совет халқларининг оиласи қандай мустаҳкам ва ягона эканлигини тушуниш учун яна қандай мисол керак!

— Бизнинг Марказий Фарғона каналимизда ҳам, — деб гап бошлади республикада хизмат кўрсатган ирригатор З. Ғаниев, — худди шундай манзарани кўриш мумкин: ўзбек билан ёнма-ён туриб рус экскаваторчиси, тожик билан ёнма-ён туриб Белоруссиядан келган бульдозерчи, қирғиз билан ёнма-ён туриб Татаристондан келган шофер, бизнинг инженеримиз билан ёнма-ён туриб Арманистондан келган инженер меҳнат қилмоқда. Бу янги гигант дарё трассаси сизларнинг колхозларингиздан беш километр нарида ўтади. Марказий Фарғонани ўзлаштириш колхозларингизга суғориладиган ерлар майдонини икки баравар кенгайтириш имконини беради, умуман область бўйича эса биз қўшимча равишда 40 минг гектар унумдор суғориладиган ерларга эга бўламиз. Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларида Владимир Ильич Ленин суғориш ҳаммадан кўпроқ керак ва у ўлкани ҳаммадан кўпроқ ўзгартиради ҳамда социализмга ўтишни тезлаштиради, деган эди. Биз ҳаммамиз Ильичнинг сўзлари, унинг васиятлари ҳозирги кунимизнинг ажойиб факти бўлиб қолганлигини кўриб турибмиз ва бу партиямизнинг, Совет ҳукуматимизнинг доно миллий сиёсати берган ажойиб натижадир.

...Саҳнада оппоқ экран пайдо бўлди. Сўз кинолентага берилди. У Ленин партияси Ўзбекистонда амалга оширган буюк ишлар ҳақида, совет кишиларининг улуғ дўстлиги ҳақида, Ленин байроғи остида коммунизм сари бораётган турли халқларнинг ўғил ва қизлари қилаётган илҳомбахш меҳнат ҳақида ёрқин ва тушунарли ҳикоя қилиб берди.

Фильм қаҳрамонлик симфонияси билан тугалланди. Экран йиғиб олинди ва саҳнада оппоқ, узун бўйли киши, кекса коммунист, Фарғона водийсида Совет ҳокимияти учун актив курашганлардан бири Виктор Павлович Томашевский залдагиларга ҳаяжонли сўзлар билан мурожаат қилди. У Ленинни кўрган, унинг нутқини эшитган...

...Ленин ҳақида қанча ёзилмасин, бу улуғ инсоннинг ҳаёти ва кураши ҳақида қанча ҳикоя қилинмасин, халқнинг Ильичга бўлган меҳр-муҳаббатини, унинг ўлмас ғояларига содиқлигини, унинг ишига берилганлигини беқиёс куч билан очиб берувчи янги сўзлар, янги фикрлар ва минглаб янги фактлар доим топилади!

А. УЗИЛЕВСКИЙ,
Ўзбекистон ССР, Фарғона область, Охунбобоев районидаги К. Маркс номли колхоз.

(«СЕЛЬСКАЯ ЖИЗНЬ», 2 февраль).

ЛЕНИН ҒОЯВИЙ МЕРОСИНИ ПРОПАГАНДА ҚИЛИШ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети томонидан ўтказилган партия ва комсомол комитетлари лекторларининг, шунингдек «Билим» жамияти тарих ва фалсафа масалалари билан шуғулланувчи лекторларнинг тўрт кунлик семинар-кенгаши кенг меҳнаткашлар оммаси ўртасида Ленин ғоявий меросини пропаганда қилиш масалаларига бағишланган эди.

Семинар қатнашчилари тарих фани ва фалсафанинг айрим проблемалари ва вазифалари юзасидан туркум лекциялар тингладилар. Жумладан, «Марксизм-ленинизм социалистик революциянинг умумий қонуниятлари ва турли мамлакатларни социализмга ўтиш формаларининг ҳар хиллиги тўғрисида», «Марксизм-ленинизм демократиянинг синфий моҳияти тўғрисида», «Жаҳон социализм системаси ва уни ривожлантиришнинг актуал проблемалари», «В. И. Ленин ва ҳозирги босқичда миллий-озодлик ҳаракати» «Ленинизм ва шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги, ақлий меҳнат билан жисмоний меҳнат ўртасидаги жиддий тафовутларни йўқотиш проблемалари» каби лекциялар ўқилди.

Ўзбекистон халқ хўжалигини ривожлантириш перспективалари тўғрисида, иқтисодий ислоҳотнинг баъзи бир якунлари ҳақида, халқаро аҳвол, табиёт фанининг эришган энг янги муваффақиятлари тўғрисида ҳам лекциялар тингланди.

Лекцияларни республика раҳбар партия ва совет ходимлари, Тошкентнинг атоқли олимлари ўқидилар.

Семинар-кенгаш қатнашчилари ҳозирги шароитда лекция пропагандасининг вазифаларини муҳокама қилдилар. (ЎзТАГ).

Чирчиқдаги қийин эрийдиган ва иссиқда чидамли металлар комбинатининг ишчилари ва инженер-техник ходимлари ленинча меҳнат вахтасида туриб ишлаб, доҳий Владимир Ильич туғилган кунининг 100 йиллигига муносиб тухфа ҳозирлаш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Сиз бу суратда корхонанинг кўпчиликка ибрат кўрсатиб ишлаётган илғор ишчиси Ольга Михайловна Кофлерни иш устида кўриб турибсиз. У кунлик топшириқни мунтазам 150 процент уддалашга мушарраф бўлаётир.

И. Глауберзон фотоси.

60 тонналик металл конструкцияларнинг ҳар хил бўлаклари кранлар орқали йиғув цехига келиб турибди. Цехда яшиндек учқун чақнайди. Бу ерда конструкция бўлаклари пайванд қилинади. Олмалиқ химия заводи қурилишига комплект металл конструкциялари етказиб берувчи Тўйтепа заводи аҳил коллективи қурувчилар буюртмасини ўз вақтида уддалаш учун ғайрат қилмоқда. Корхонадаги слесарь-йиғув цехининг электр пайвандчиси Шевкат Межитов металл конструкцияларни сифатли пайванд қилиб, смена нормасини муттасил 120 — 130 процент бажаришга эришаётир. Суратда: Ш. Межитов.

А. Тўраев фотоси.

БАҲОРНИ КЎЗЛАБ

ЛАВҲА

Қалин қор босган далалар уйқуда. Йил бўйи баҳодир кишилар билан баб-баравар курашиб, бағрида «оқ олтин» ўстирган она ер ором олади. Узоқ-узоқларга назар ташлайсиз. Кузда чуқур шудгор қилинган ер «оқ кўрпа» тагида бўғриқади, кўпчийди.

Биз Чирчиқ дарёсининг узун кўпригидан ўтиб, «Ўзбекистон V йиллиги» совхози чегарасига кириб борамиз. Кенг асфальт йўлнинг икки томони поёнсиз пахта майдонлари. Совхоз директори Зокиржон Маҳсумов бизни Социалистик Меҳнат Қаҳрамони машҳур пахтакор, нуроний кекса Қурбонали ота Эрматов ҳузурига элтмоқда.

— Ассаломуалайкум ота.

Қип-қизил юзига оппоқ соқоллари ярашган, кўкраги ҳамон очиқ, ялангтўш ота илиқ қарши олди:

— Ваалайкум ассалом, келинглар болаларим, бормисизлар, қалайсизлар.

Ҳол-аҳвол сўрашиб бўлингач, совхознинг иш режалари, янги йил ҳосили учун кураш ҳақида суҳбатлашиб ўтирдик. Шу орада совхознинг илғор бўлим бошлиғи, Мустафо Чочи келиб қолди. Биз у билан ўтган йил авжи пахта терими қизғин палласида учрашган эдик. Шунда у терим агрегати ёнида механизаторларга маслаҳатлар бериб турганини кўргандик. Мустафо 14 ёшидан буён шу совхозда ишлайди. Аввал бричка минган, тракторчига шогирд бўлган, ҳозир эса бутун мамлакатимизга машҳур киши, кўксида Олтин юлдуз порлаб турибди.

— Бўлимнинг ўтган йилги иш якуни қандай бўлди, Мустафо ога, — сўрадик ундан.

— Ёмон бўлмади. 600 гектардан 2000 тонна ҳосил топширдик. Гектарига 33 центнердан тўғри келди. Бу йил эса 35 центнерни мўлжаллаб иш кўряпмиз.

Уста пахтакорларнинг суҳбатида кечаги кун билан келгуси режа ҳамма вақт ёндош юради. Қурбонали отага совхоз дирекцияси яқинда «Волга» машинаси олиб берибди.

Ҳақиқатан ота «Волга» эмас, ундан ҳам каттароқ ҳурматга лойиқ. Чунки у бундан 30 йиллар олдин мана шу совхозга келиб, қамишзорлар бағрида ер очган одам. У гектаридан 60-70 центнерга етказиб ҳосил топширган. У юзлаб одамларга бош бўлиб, пахтачиликни юксалтиришга катта ҳисса қўшган. Лекин ҳозир ҳам тинибтинчимайди. Унинг ҳар бир маслаҳати олтинга тенг. Иш бошландими, дарров далага чиқиб кетади. Катта-кичик ишга аралашмаса, қўл урмаса кўнгли тинчимайди. Қурбонали отага ўхшаганларнинг маслаҳати билан шу кунларда совхозда кўклам олди ишлари муваффақиятли бажарилмоқда. Қиш бекорчилик эмас, деган сўзга амал қилиниб, далага гўнг чиқарилмоқда, техника ремонт қилинмоқда.

— Зап қиш бўлди, — дейди ота завқланиб,— ернинг жони киряпти.

— Қорнинг ҳосилга қанақа фойдаси бор, — атайин сўраймиз.

— Фойдаси, дейсизми, турган битгани фойда. Қор жуда вақтида тушди. Шудгорни қоплаб ётибди. Тупроқ бу йил роса кўпчийди, ҳашаротнинг уруғи қирилди, фақат пахта майдони эмас, дов-дарахтларга ёпишган зарарли ҳашаротлар ҳам қирилди. Мева беғубор, тоза бўлади. Мана қишнинг, қорнинг фойдаси.

Ота бир оз ўйлаб олиб сўзида давом этади:

— Лекин кўкламга пухта ҳозирлик кўриш керак. Иложи борича далага гўнг чиқиши, машина асбоб-ускуналарни ҳозирлай бериш керак.

Дарвоқе, совхозда шундай қилишяпти. Фақат бу хўжаликда эмас, Оққўрғон районининг бошқа колхоз ва совхозларида ҳам қишки ишлар анча дуруст бажарилаётганлигининг шоҳиди бўлдик.

Оққўрғонда ажойиб иш командирлари бор. Эргаш Ниёзов шу ерда туғилиб ўсган. Район партия комитетининг биринчи секретари, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Саид Мамедович Тоиров таъбири билан айтганда Эргашвой кўпларни ўзига эргаштирадиган ажойиб йигит. Шунинг учун ҳам у раислик қилаётган, бир вақтлар қолоқ бўлган, ҳозир йилдан-йил кўтарилиб бораётган Куйбишев номли колхозда ўтган йили 1150 гектар ердан 3 минг тонна «оқ олтин» топширилди. Бу ҳар гектарга 26,3 центнерга тўғри келади. Колхозчиларнинг бу йилги аҳди 30 центнер. Бунинг уддасидан чиқиш учун қишки тадбирлар пухта амалга оширилмоқда, ички ариқ-зовурларни қазиш, далага гўнг чиқаришда ҳозир юзлаб колхозчилар ишламоқда.

Маълумки, Оққўрғон райони пахтачиликни ривожлантиришда ҳам, комплекс механизациялашда ҳам Тошкент областида пешқадам ҳисобланади. Ўтган йили 28 минг гектар пахта майдонида 900 га яқин машина ишлади. Бу йил эса мингга яқин териш машинаси ишлайди. Бошқа механизмлар ҳам шунга қараб ўлчанади. Шу кечаю-кундузда райондаги 23 колхоз ва 5 пахтачилик совхозида бутун диққат техникани кўкламга барвақт шайлашга қаратилган.

Серғадбир кишилар билан тил топишиб ишлашни биладиган ўртоқ Боқижон Сулаймонов раислик қилаётган «Озод» колхозида 35 ҳайдов трактори ремонтдан чиқарилди. «Москва», «Гулистон», Ҳамид Олимжон номли колхозларда ҳам эрта-индин ремонт ишлари тугалланади. Районда техникани тахт қилишда февраль ойи жанговар ой деб эълон қилинди.

Далалар сокин ухлайди. Бу қадрдон она ер. Бу ерга кўз ташлаганингда янги йилнинг ҳосили ҳамиша қалбингда ғайрат, жасорат уйғотади. Чунки мана шу она ерни севган киши ҳамиша ўз бахтини топади.

Баҳор нафаси келяпганга ўхшайди. Кексаларнинг муборак нафаси билан айтганда қиш чилласи чиқиб кетди. Чилла чиқдими, баданда илиқлик ҳосил бўлади. Янги йилни мардона бошлаб, улуғ ишга отланган оққўрғонликлар баҳорга шайланиб турибдилар.

Юсуфжон ҲАМДАМ.

САНЪАТ ЯНГИЛИКЛАРИ

ОҚ ЙЎЛ, КЕНЖА ТЕАТР

Сирдарё область, Киров район халқ театрининг шуҳратини кўпчилик эшитган. Мирзачўллик санъаткорларнинг вакиллари сифатида бу театр икки марта (1964 ва 1967 йилларда) Ватанимиз юраги Москвада бўлди. Мирзачўлдаги турли миллатларнинг қўшиқ, куй ва рақсларидан ташкил топган ажойиб концерт программасини намойиш қилди, қозоқ халқ эпоси асосида яратилган «Қизжибек» спектаклини кўрсатди. Диди юксак москвалик томошабинлар халқ театри солистларининг санъатига юқори баҳо беришди.

Яқингинада ташкил этилган қозоқ музикали драма ва комедия театри худди ана шу халқ театри базасида вужудга келди. Мирзачўлда янги театр туғилди. У республикамиздаги йирик санъат даргоҳларидан бири бўлиб қолади. Туғилиш, изланиш, кураш ва ниҳоят камолот — булар ҳар бир ижодкор, ҳар бир ижодий коллектив босиб ўтадиган этаплардир. Лекин табиийки, камолот йўлидаги пиллапояларга бирданига чиқиб бўлмайди. Янги театр олдида ҳам дастлабки этапдаги бир қатор қийинчиликлар турибди. Аввало, саҳнада образ яратиши лозим бўлган 74 нафар актёрнинг ҳали ярми ҳам йўқ. Бунинг устига ҳозирги ижодий коллектив аъзоларининг кўпчилиги ҳали ёш, тажрибасиз йигит-қизлардир. Тўғри, улар орасида театр қозонида қайнаб чиққан, характер яратиш сирлари билан озми-кўпми таниш бўлган кишилар бор. Шулардан бири М Отебоевдир У ёш театрга Мухтор Авезов номли Олмаота академик драма театридан келди. М. Горькийнинг «Қуёш фарзандлари» даги Вагин, М. Авезовнинг «Яёв Мусо»сидаги Мусо, Ч. Айтматовнинг «Жамила»сидаги Донийёр образларини яратиб, олмаоталик томошабинлар ҳурматига сазовор бўлган. Ҳозир М. Отебоев янги театр санъаткорларига ўз тажрибаларини ўргатяпти, айни пайтда М. Авезовнинг «Оймон-Чўлпон» комедиясини саҳналаштириш устида ҳам иш олиб боряпти.

Ёш коллектив олдида ҳозирча декорация цехлари, бутофорлар, ёритувчилар, усталар, балетмейстерларнинг етишмаслиги каби қатор қийинчиликлар бор. Шунга қарамай, тажрибали режиссёр Қосимхон Шакин бошлиқ ижодкорлар коллективи ўзининг илк маҳсулоти сифатида драматург Беймбет Майлиннинг «Жалбир» асарини томошабинларга тақдим этди.

Биз бош режиссёр Қ. Шакиндан «Нега театр ўз фаолиятини ана шу мураккаб саҳна асаридан бошлади» деб сўрадик. Аввало, деди у, «Жалбир»нинг муваффақияти кейинги саҳна асарларининг ҳам тақдирини белгилаб беради. Иккинчидан, коллективимиз энг катта синовдан ўтиб олади. Шундан кейин бошқа драматик ва комик асарларни бемалол саҳналаштириш имкониятига эга бўламиз.

Шу асар устида ишлаш жараёнида бош режиссёр яна бир жиддий масалани ҳал қилишга жазм этди, спектаклдаги бош ролларни асосан ёшларга топширди. Асар умуман, муваффақиятли чиқди.

Суратларда: «Жалбир» спектаклидан кўринишлар.

Драматург Б. Майлин Октябрь революцияси арафасида Қозоғистонда маҳаллий бойлар ва чоризм истибдодига қарши бош кўтарган халқ исёнини ўз асарига асос қилиб олган. Жалбир—асарнинг бош қаҳрамони. У омманинг стихияли курашига раҳбарлик қилади. Аммо тор доирадаги мақсад билан ҳаракат қилган ва революцион назарияга мутлақо эга бўлмаган қўзғолончилар енгиладилар.

Қозоқ халқининг йирик адибларидан бири Б. Майлиннинг бу асари оптимистик руҳ билан суғорилган драмадир. Жалбир ролини ижро этган Ж. Қарғабоев ўзининг ажойиб ашулачи эканлигинигина эмас, балки талантли актёр бўлиб етишаётганлигини ҳам намойиш қилди.

Асардаги яна бир мураккаб образ Зулфия Оспанова ижросидаги Ходичадир. У ниҳоятда гўзал, аммо хўрланган қиз. Ходича Жалбирнинг укаси Элемесни севади. Лекин фақат пул ва бойлик ҳоким бўлган ўтмишда соф муҳаббат топталган, оёқ ости қилинган эди. Бадавлат Сўғирбой қизни олиб қочади бир неча кун ўз уйида сақлайди. Бойнинг золим ва шаддод хотини эса Ходичанинг сочларини кесиб ташлайди. Оғир машаққатлардан кейин унинг севгилиси Элемес Ходичани золимлар чангалидан қутқазади Қўзғолонда Элемес ҳалок бўлади. Унинг мурдаси устига келган Ходичани Сўғирбойнинг югурдаги Асад отиб ташлайди. Драма қаҳрамонлари мардларча дунёдан кўз юмадилар. Аммо финалда томошабинлар халқнинг ўз озодлиги йўлида албатта ғалаба қозонишига ишонадилар.

Асар мураккаб бўлганидек, Зулфиянинг Ходичаси ҳам кўпқиррали характерга эга бўлган образдир. Ёш актриса бу ролни моҳирлик билан ижро этади. Томошабин саҳнада Ходичанинг табиий хатти-ҳаракатлари, ғамгин кўриниши, Элемес билан учрашган пайтдаги ҳаяжони, майин табассуми, золимларга нисбатан қаҳр-ғазабини кўриб изтиробга тушади, у кулса кулади, йиғласа беихтиёр уф тортади.

Совет замонасининг бахтиёр қизи ўтмишда ҳар қандай ҳақ-ҳуқуқдан маҳрум, фақат бойлар қўлида чўри бўлган аёл образини ишонарли қилиб яратганлигининг ўзи катта ютуқ. «Томошабинлар олқиши, дейди Зулфия Оспанова, актёр учун энг олий мукофотдир. Агар санъат ихлосмандларини яратган образларим ҳаяжонига, қайғусига, шодлигига шерик қилолсам ўзимни бахтиёр ҳисоблардим».

Театрда Зулфия сингари қобилиятли ёш ижодкорлар кўп. Уларнинг кўпчилиги бу ерга Эттисой район халқ хоридан таклиф этилди. Уларнинг деярли ҳаммаси янгахон ижрочилардир. Ана шуни ҳисобга олиб, театр қошида махсус концерт бригадаси ташкил этиш ҳам планлаштирилмоқда. Ажойиб мусиқий овозга эга бўлган театр солистларидан З. Менглибоев, Ж. Қарғабоев, М. Отебоев, З. Оспановаларнинг қўшиқлари, хореография сирлари билан анча таниш бўлган С. Тағанова, А. Эшонқулова, М. Умарбоеваларнинг дилрабо рақслари кўпчиликка манзур бўлиши шубҳасиз.

Театр музика коллективининг самарали ишларини ҳам алоҳида таъкидлаб ўтиш лозим. Шуни мамнуният билан қайд қилиш керакки, театр музикачиларининг деярли ҳаммаси ўрта махсус ва олий маълумотга эга бўлган ёшлардир. Бош дирижёр В. В. Тень яқиндагина Олмаота консерваториясини тамомлади. В. Абрамов Самарқанд Давлат опера ва балет театри оркестридан келди. Ашхобод Давлат опера ва балет театри оркестридан Я. Шундровский, Хоразмдан М. Ли, Жамбулдан А. Шарафеев, Челябинскдан С. Аношин, К. Лилар таклиф этилди. Ҳозирча театрнинг музика коллективи ҳали тўла эмас. Яқин келажакда театр ўзининг йирик симфоник оркестрига эга бўлади.

Ҳозир кенжа театр коллективи барча ёшларга хос ажойиб орзулар, жўшқин истаклар билан яшамоқда. Шу йилнинг ўзида у ўз томошабинларига М. Авезовнинг «Оймон-Чўлпон», (И. Коцик ва Л. Ҳамидий музикаси), «Торсиқбой қув», «Айдарбек қув», Н. Боймуғамбетовнинг «Болбулоқ» (Л. Ҳамидий музикаси) комедияларини тақдим этади. Бундан ташқари, турли халқларнинг қўшиқ, куй ва рақсларидан иборат катта программада концертлар тайёрламоқда.

Оқ йўл, санъатинг билан мухлислар кўнглини хушнуд этавер, кенжа театр!

А. НУРИМОВ.

Газета темасида

КЎПЧИЛИККА ҲАВОЛА

Кейинги пайтларда «Коммуна» газетаси пишиб етилган, тез орада ҳал қилиниши керак бўлган ҳаётий муаммоларни кўпчилик эътиборига ҳавола қилмоқда. Бу эса газета саҳифаларида қизғин баҳс, мунозаралар бошланиб кетишига сабаб бўлаётир.

Газетанинг ўтган йил ноябрь ойидаги сонларидан бирида кўпчиликка ҳавола тарзида берилган «Кўрпага қараб оёқ узатмай» сарлавҳали мақола шундай қизғин мунозарага айланиб кетди. Бу бежиз эмас. Чунки унда турмуш маданияти масалаларига алоқадор бўлган муаммолар ўртага ташланди. Тўйларимиз нега серхаражат, уйнинг чиқими чақмайдими, деҳқон йил бўйи тер тўкиб топган даромадини қандай харжлаяпти — мақолада шулар ҳақида баҳс юритилди. Турмуш маданиятининг ҳаётий муаммолари устида гап очган бу мақолани меҳнаткашлар оммаси қизғин қўллаб-қувватлади. Газетхонлар турмуш маданиятини яхшилашга алоқадор янги-янги масалаларни кўтариб чиқдилар.

Мана уч ойдирки, бу мунозара давом этяпти. Шу давр ичида редакция газетхонлардан юзлаб хатлар олди. Шундан кўплари газета саҳифаларида кунда, кунора бериб борилди. Газетхонлар қишлоқларда тўйларга шариъома асосида хизмат қиладиган ашула ва рақс ансамбллари ташкил этиш, ҳар бир қишлоқ ва маҳаллада маросим комиссиялари назорати остида тўйлар ўтказиб, тежалган маблағ ҳисобига янги уй-жойлар қуриб олишни одат тусига киритиш, халқ талантларига ҳар томонлама ёрдам бериш сингари таклиф ва мулоҳазаларини билдирдилар.

«Кўрпага қараб оёқ узатмай» сарлавҳали мақолада кўтарилган масалалар юзасидан областда бир қатор амалий ишлар ҳам қилинди. Мақола Олтиариқ, Ўзбекистон, Ленинград ва бошқа район партия комитетлари бюроларида, Киров район партия комитети пленумида Сўх қишлоқ Совети сессиясида муҳокама этилиб, турмуш маданиятини яхшилашга доир тегишли тадбирлар белгиланди. Шунингдек, бу мақола Фарғона область маданият бошқармасида, жуда кўп колхоз коммунистларининг умумий йиғилишларида, қишлоқ Советларида муҳокама этилди.

Газетанинг қишлоқ хўжалик бўлими ўтган йил декабрь ойида фарғоналик бир группа олимларнинг оқ палак ҳақидаги «Вилтнинг давоси бор» деган материални деҳқонлар эътиборига ҳавола қилди. Маълумки, кейинги йилларда Фарғона деҳқонлари оқ палакдан катта зарар кўраётирлар. Биргина ўтган йилнинг ўзида 67 минг тонна, яъни бутун бир район етиштирадиган пахта қўлдан бой берилди. Вилт йил сайин кўпайиб боряпти. Олимлар ана шу вилт балосининг шаштини қайтариш учун нималар қилиш кераклиги ҳақида баҳс очдилар. Бу мақола юзасидан ҳам газета саҳифасида мунозара бошланиб кетди. Оддий деҳқонлардан, бригада бошлиқларидан, қишлоқ хўжалик мутахассисларидан редакция устма-уст хатлар ола бошлади.

Олимлар бошлаб берган баҳсни шу тариқа деҳқонлар давом эттиришмоқда. Олимлар оқ палакни зараркунанда, юқумли офат дейишади. Деҳқонлар эса, вилт — бу ернинг дарди, ернинг структурасини яхшилаб, вилтнинг додини бериш мумкин дейишяпти. Ўз тажрибаларини мисол қилиб келтиришяпти.

Фарғона область «Коммуна» газетаси бундай катта мунозарага сабаб бўладиган мақолаларни ҳар икки-уч ойда эмас, мунтазам, планли равишда бериб боришга ҳаракат қилаётир. Шу йил январь ойида эса газета болалар тарбияси мавзуида «Фарзандингиз қаёққа кетяпти?» деган мақолани кўпчиликка ҳавола қилди. Бу мақола ҳам жамоатчилик ўртасида катта қизиқиш туғдирди. Редакция шу ҳақда газетхонлардан ҳар ҳафтада ўнлаб хатлар олмоқда. Улардан энг муҳимлари газета саҳифаларидан ўрин берилмоқда.

Газета коллективи кўпчиликнинг кўнглида ётган бундай гапларни, муҳим ҳаётий масалаларни жамоатчиликка ҳавола тарзида кўтариб чиқиш йўлида бошлаган ишини сусайтирмаслиги лозим.

АХБОРОТ РЕСПУБЛИКАМИЗ БЎЙЛАБ

ТОШҚИНГА ҚАРШИ

Жанубий Сурхон сув омборида тошқин бўлган тақдирда сувни очиб юборадиган механизмлар танбаси кўтарилди. Улкан денгиздан Амударёга сув тўлқинлари қўшила бошлади. Бу — баҳорнинг бебош тошқинларини олдини олиш учун кўрилган тадбирлардан биридир.

Ҳозир селдан сақланиш чоралари кўрилмоқда. Жумладан, ирригация каналларини кесиб ўтадиган Тўпаланг, Қоратоғ, Сурхон, Тентаксой дарёларида қўшимча ҳимоя иншоотлари қурилмоқда.

ШЎР ЮВИЛМОҚДА

Пахтакор «Толмаржон» совхозида 4 йилдан буён катта массивларда тупроқни мелиорациялаш ишлари олиб борилмоқда. Бу ерда коллектор ўтказилиши ва майдонлар яхшилаб текисланиши, каналларнинг ёқасига бетон ётқизилиши туфайли дастлабки 2000 гектар майдон ернинг шўри ювилди.

Мелиорация ишларини бажараётган «Сурхансовхозводстрой» трестининг механизаторлари хўжаликда янги мелиоратив комплекс қуриш ҳисобига тағин бир неча минг гектар майдоннинг маҳсулдорлигини оширишга қарор қилдилар.

МАЙИН ОЛТИН

Қашқадарё матлубот кооперациясининг тайёрловчилари бу йил мўйна фабрикаларига дастлабки мўйналарни юбордилар. Корхоналарга савсар, тулки, борсуқ терилари жўнатилди.

Қарши даштининг бепоён ерларида, Ҳисор ва Бойсун тизма тоғлари этагида минглаб ҳаваскор овчилар ов қилмоқдалар. Бу йил улар 20 минг донадан ортиқ мўйна — бултургидан анча кўп тери топширишга қарор қилдилар.

КОНСУЛЬТАЦИЯ

16 март
Ўзбекистон ССР маҳаллий Советларига
САЙЛОВЛАР КУНИ

ТАШКИЛИЙ ТАДБИРЛАР

Республикамиз меҳнаткашлари катта умумхалқ байрами — Ўзбекистон ССР маҳаллий Советларига бўладиган сайловларга қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар. Сайлов округлари ташкил этиб бўлинди. Уларни белгилаш тегишли Советларнинг ижрокомлари томонидан тасдиқланди. Ижрокомларнинг қарорлари эса босиб чиқарилди. Ҳар бир сайлов округида битта депутат сайланади.

Республикамизда ҳаммаси бўлиб 83 мингдан ошиқ округ ташкил этилди. Бу 1967 йилдаги округлар сонидан 5000 та кўпдир. Сайлов округлари сонининг ўсиши, шунингдек меҳнаткашлар депутатлари Советларининг кўпайиши давлатни бошқаришга меҳнаткашлар оммасини кенг жалб этишни таъминловчи социалистик демократиянинг афзалликларини кўрсатувчи ёрқин далилдир. Сайлов округлари сонининг ошганлиги республикамизнинг иқтисодий ва социал-маданий ҳаётида рўй берган ўзгаришларни ҳам кўрсатади. Икки йил мобайнида Ўзбекистон аҳолиси сезиларли даражада кўпайди. Республикамиз харитасида янги шаҳарлар ва посёлкалар пайдо бўлди. 16 март куни пойтахтдаги Ҳамза район Советига, Самарқанд областидаги районга бўйсунувчи Оқтош шаҳар Советига, Қорақалпоғистон АССРнинг шаҳар типидаги Жумуртов, Каттақўрғон районидаги Советобод ва бошқа посёлка Советларида биринчи марта овоз берилади.

Шу кунларда сайлов комиссиялари составига номзодлар кўрсатиш тугалланмоқда. Сайлов кунидан камида 35 кун олдин тегишли Советларнинг ижрокомлари округ сайлов комиссияларининг составини тасдиқлашлари лозим. Уларнинг қарорлари эса энг камида 5 февралгача матбуотда эълон қилиниши лозим.

Округ комиссиялари — ҳамма сайлов комиссияларидан энг кўп сонлидир. Масалан, ўтган сайлов кампаниясида республикамизда бу комиссияларнинг аъзолигига 280 мингдан ортиқ киши сайланган эди. Бу сайлов кампаниясида меҳнаткашларнинг кенг иштирок этишини, бизда сайловларнинг умумхалқ характерга эгалигини кўрсатувчи ёрқин далилдир. Жамоат ташкилотлари ва меҳнаткашлар коллективлари кўрсатган номзодларни рўйхатга олиш вазифаси округ сайлов комиссияси зиммасига юкланган. Область ва район Советларига депутатликка номзодларни сайлов кунидан камида 20 кун олдин, шаҳар, район ва посёлка, қишлоқ, овул Советларига депутатликка номзодларни эса камида 15 кун олдин рўйхатга олинади.

Депутатликка номзод фақат биргина сайлов округида овозга қўйилиши мумкин.

Жамоат ташкилотлари ёки меҳнаткашлар коллективлари депутатликка номзод кўрсатишга бағишланган йиғилиш ёки мажлиснинг протоколларини округ сайлов комиссиясига топширадилар. У мажлис президиумининг барча аъзолари томонидан имзоланган бўлиши керак. Шунингдек, қўл қўйган кишиларнинг турар-жойлари ҳам кўрсатилиши лозим. Номзодни кўрсатаётган ташкилотнинг номи, жойи, йиғилиш ва мажлис вақти, қатнашчиларнинг сони аниқ кўрсатилиши шарт. Протоколда депутатликка номзоднинг фамилияси, исми ва отасининг номидан ташқари унинг ёши, партиявийлиги, шуғулланадиган иши ҳам кўрсатилади.

Депутатликка номзодни рўйхатга олиш учун унинг номзодини кўрсатган ташкилотга қарашли бўлган сайлов округида овозга қўйилишига розилиги ҳақидаги аризаси бўлиши зарур. Депутатликка номзодларни рўйхатга олиш округ сайлов комиссияларининг мажлисларида, жамоатчилик ва матбуот вакилларининг иштирокида амалга оширилади. Протоколда номзод ҳақидаги маълумотлар, унинг фамилияси, исми, отасининг номи аниқ ва тушунарли ёзилиши керак. Чунки, сайлов бюллетенлари ана шу қарор асосида тайёрланади. Депутатликка номзодни рўйхатга олиш протоколи икки нусхада белгиланган форма бўйича тузилади. Унинг бир нусхаси номзоднинг мазкур округ бўйича овозга қўйилишига розилиги ҳақидаги аризаси билан бирга тезликда тегишли область, район, шаҳар, посёлка, қишлоқ, овул сайлов комиссиясига юборилади.

Овоз бериш тугаллангандан сўнг ҳам округ сайлов комиссиялари олдида муҳим вазифалар туради. Участка сайлов комиссиялари овоз берилганлиги ҳақида топширган протокол асосида округ комиссиялари округ бўйича сайловлар натижаларини аниқлайдилар ва овоз берилганлиги ҳақида икки нусхада протокол тузишади. Унга округ сайлов комиссияси аъзолари, шу жумладан комиссия раиси ва секретари қўл қўйган бўлиши шарт. Протоколга имзо чекилгандан сўнг округ сайлов комиссиясининг раиси комиссия мажлисида сайлов натижасини ўқиб эшиттиради. Шундан сўнг машинкада босилган протоколнинг бир нусхаси тегишли область, район, шаҳар, посёлка, қишлоқ ёки овул сайлов комиссиясига зудлик билан жўнатилади.

Округ сайлов комиссиясининг раиси сайланган депутатга сайланганлиги тўғрисида гувоҳнома топширади. Округ сайлов комиссияларининг сайлов тўғрисидаги Низомда кўрсатилган бурчлари шулардан иборат.

Шундай қилиб, округ сайлов комиссиялари зиммасига масъулиятли вазифалар юкланган. Бу комиссияларнинг активлиги, улар ишининг ташкилий жиҳатдан пухта ва аниқ йўлга қўйилиши кўпроқ маҳаллий Советлар ижрокомларининг ёрдамига ҳам боғлиқ. Округ сайлов комиссиялари сайлов комиссияларининг энг кўп сонлилигини ҳисобга олиб, уларнинг кўпчилиги қишлоқ ва посёлка Советларида ташкил этилади.

Э. ЧУДНОВСКИЙ.

СПОРТ янгиликлари

КУЧЛИЛАР АНИҚЛАНДИ

Яқинда Наманган шаҳридаги катта спорт залида қишлоқ спортчилари ўртасида Ўзбекистон шахсий биринчилиги учун эркин кураш бўйича саралаш мусобақалари бўлиб ўтди. Мусобақаларда республиканинг ҳамма областларидан вакиллар қатнашди. 50 дан ортиқ биринчи разрядли ҳамда кўплаб спорт мастерлари иштирок этган бу қизғин беллашувда сирдарёлик спортчилар биринчи ўринни, Фарғона ва Бухоро спортчилари эса иккинчи ва учинчи ўринларни бўлишиб олдилар. Ғолиблар қишлоқ ёшлари ўртасида Ўзбекистон биринчилиги учун ўтказиладиган мусобақаларда қатнашиш ҳуқуқига эга бўлди.

А. МАДУМАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

ДУНЁ ХАРИТАСИ ОЛДИДА

МУЗОКАРАЛАР БОШЛАНДИ

ТОКИО, 6 февраль. (ТАСС). Бугун Япония ташқи ишлар министрлигида Москва билан Токио ўртасидаги авиация линиясидан биргаликда фойдаланиш соҳасида ҳамкорликни кенгайтириш масалалари юзасидан Совет Иттифоқи ва Япония вакилларининг расмий музокаралари бошланди. Совет делегациясига граждан авиацияси министри Е. Ф. Логинов, Япония делегациясига транспорт министри Кэн Харада бошчилик қилмоқда.

ИОРДАН ДАРЁСИ ОРҚАЛИ ОТИШМА

АММОН, 6 февраль. (ТАСС). Исроил экстремистлари ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги битимни яна буздилар. Аммонда Иордания ҳарбий вакилининг айтишича, 5 февралга ўтар кечаси исроилликлар Тивериад кўлининг жанубида Аладасия районидаги Иордания қўшинларининг позициясига қарата пулемётдан ўт очганлар. Иордания томони жавоб ўти очган. Ўртадаги отишма салкам бир соат давом этган.

АҚШ ДА ҚАЛБАКИ ПУЛ

НЬЮ-ЙОРК, 5 февраль. (ТАСС). Колумбус (Огайо штати) да полиция қалбаки пул ясайдиган шайка аъзоларидан 2 кишини қамоққа олиб, улар ясаган 1,5 миллион доллардан зиёдроқ қалбаки пулни қўлга туширган. Колумбусдаги шайка АҚШ тарихида энг абжир шайкалардан бири бўлган. Бу шайка бир йилдан ортиқроқ вақт мобайнида мамлакатда 10 долларлик, 20 долларлик ва 100 долларлик қалбаки пулларни босиб чиқариб, тарқатиб келган. Полициянинг узоқ вақт пойлаши натижасидагина уни фош қилишга муваффақ бўлинган.

Сохта пул чиқариш мамлакатда ҳаракат қилаётган гангстерлик шайкаларининг энг баравж иши бўлиб қолди. АП агентлигининг хабар беришича, полиция ҳар йили ўрта ҳисобда 13-15 миллион доллар қалбаки пулни қўлга туширмоқда. Бироқ, шунга қарамай, анчагина сохта пул муомалага кириб кетмоқда.

ТАҚИҚЛАНГАН НУТҚ

НЬЮ-ЙОРК. АҚШда урушга қарши ҳаракатнинг таниқли арбоби Уильям Коффин студентлар ўртасида нутқ сўзламоқчи бўлган эди. Оберг (Алабама штати) университетининг маъмурияти Коффиннинг нутқи ўқувчиларга «ёмон таъсир қилади» деган баҳона билан унинг нутқ сўзлашини тақиқлаб қўйди.

Маълумки, Уильям Коффин ўтган йили Бенжамин Спок билан ва Вьетнамдаги урушга қарши чиққан бошқа икки киши билан биргаликда ёшларни армия сафида хизмат қилишдан воз кечишга ундаш мақсадида фитна кўтариш»да айбланиб турма жазосига ва жарима тўлашга ҳукм қилинган эди. У. Коффиннинг шикояти Бостондаги Федерал шикоят судида кўриб чиқилиши муносабати билан ҳозир турмадан вақтинча озод қилинган.

(ТАСС).

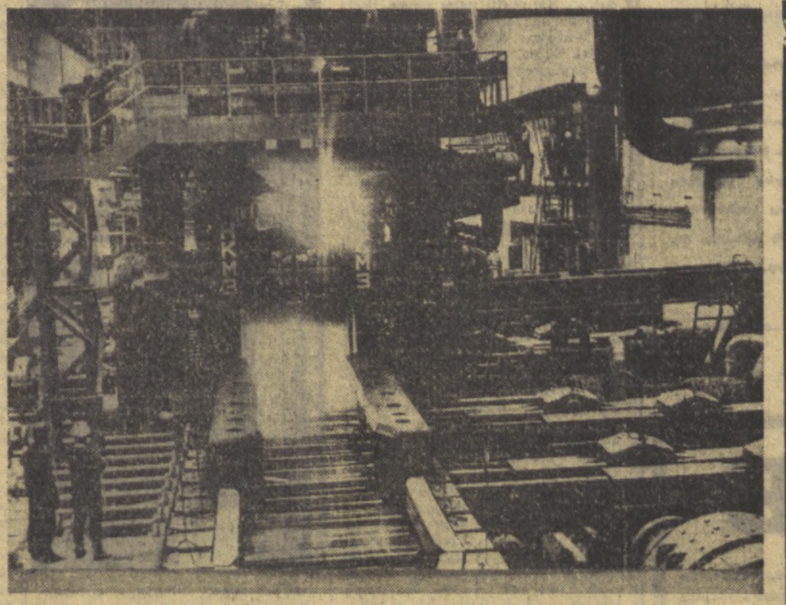

ҚАРДОШ РУМИНИЯДА

Дунай порт шаҳри Галацда замонавий техника билан жиҳозланган Руминияда энг йирик металлургия комбинати қурилиши тугалланяпти. Комбинат қурилишида кўпгина мамлакатларнинг, жумладан, Совет Иттифоқи, ГДР, Польша ва Венгрия олимлари, инженерлари иштирок этмоқдалар.

Қурилишнинг асосий объектларидан: қалин тунукали прокат стани, кислород ва агломерацион фабрикалари, слябинг ҳамда тўрт домна печларидан бири 1968 йилдаёқ ишга туширилди. Бу домна 1948 йили бутун Руминияда ишлаб чиқарилган чўяндан олти баравар зиёд чўян беради. Галац комбинатининг бутун қуввати ишга тушгач Руминиянинг урушгача бўлган барча металлургия саноати ишлаб чиқарган маҳсулотдан 33 марта кўп маҳсулот беради. Суратда: Совет Иттифоқида тайёрланган йилига 2,5 миллион тонна сляб бериш қувватига эга бўлган прокат стани.

«Аджерпресс»—АПН фотоси.

ИТАЛИЯ КОМПАРТИЯСИНИНГ XII СЪЕЗДИДА ҚАТНАШУВЧИ КПСС ДЕЛЕГАЦИЯСИ РИМГА КЕЛДИ

КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев (делегация бошлиғи), КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, Украина Компартияси Марказий Комитетининг секретари А. П. Ляшко, КПСС Марказий Комитети халқаро бўлими мудирининг ўринбосари В. В. Загладин, КПСС Тольятти шаҳар комитетининг секретари Н. Х. Оболонковлардан иборат КПСС делегацияси Италия коммунистик партиясининг XII съезди ишида қатнашиш учун Римга келди. (ТАСС).

ЯНГИ ЖИНОЯТ

Совет халқи Мозамбик Озодлик фронтининг раиси доктор Эдуардо Мондлане эркесвар Мозамбик халқининг душманлари қўлида фожиали ҳалок бўлганлигини эшитиб чуқур қайғурмоқда.

Осиё ва Африка мамлакатлари билан бирдамлик Совет комитети Мозамбик Озодлик фронти номига ҳамдардлик билдириб телеграмма юборди. Бундан бор-йўғи бир неча кун муқаддам, дейилади телеграммада, империализм ва мустамлакачиликка қарши фидокор курашчининг — Мондланенинг оташин овози Африка жанубидаги ва Португалия мустамлакаларидаги халқларнинг курашини қўллаб-қувватловчи Хартум халқаро конференцияси минбаридан баралла янграган эди. Мондлане ўзининг бутун онгли ҳаётини Мозамбикни Португалия босқинчиларидан озод қилиш ишига бағишлади. Доктор Мондлане Мозамбик Озодлик фронти раислиги лавозимида ишлаб туриб, ўз халқининг мустамлакачиларга қарши қуролли озодлик курашига бошчилик қилди, мамлакатдаги барча ватанпарвар кучларни бирлаштириш учун ҳормай-толмай интилди. Унинг миллий озодлик ҳаракати курашчиси сифатидаги олижаноб фаолияти Африка халқларигагина эмас, балки жаҳондаги барча тараққийпарвар демократик кучларнинг миннатдорчилигига сазовордир.

Телеграммада ишонч билдириб айтиладики, Мозамбик халқи Озодлик фронти атрофига тағин ҳам жипслашиб, империалистик реакциянинг найрангларига ўзининг қаҳрамонона озодлик курашида янги муваффақиятлар билан жавоб қайтаради. (ТАСС).

ИҒВОГАРЛИК ЙЎЛИДА

Америка Армиясининг Графенвер (Бавария) полигонида ўтказилаётган НАТО маневрлари тугади. Бу маневрлар мана шу агрессив ҳарбий блокнинг социалистик давлатлар чегарасига бевосита яқин жойда шу вақтгача ўтказиб келган ҳарбий намойишларининг энг каттаси бўлди. Шу маневрларда АҚШ Армиясининг мотомеханизациялашган қўшилмалари ва кучайтирилган турли қисмлари билан бир қаторда Бундесвер ҳарбий ҳаво кучларининг бўлинмалари ҳам қатнашди. Матбуотда босилган маълумотларга қараганда, Графенвер полигонида жами йигирма минг офицер ва солдат тўпланди.

Кеча тамом бўлган ҳарбий машқларнинг характерли жиҳати шуки, бу маневрларда Америка Армияси ва Бундесвернинг вертолётларида «жанг ҳаракати» районларига олиб келинган ҳаракатчан қисмлар қатнашди. Бу маневрларда напалм бомбаларини ташлаш билан шуғулланган «Фантом» самолётларидан ҳам кенг фойдаланилди. Маневрларнинг охирги босқичида қўшинларнинг «тактик атом қуролини» қўлланиш шароитида қандай ҳаракат қилиши синаб кўрилди.

Америка, Ғарбий Германия ва Англия қўшинларининг кейинги ойларда Германия Федератив Республикаси территориясида бўлиб ўтган бошқа ҳарбий машқлари каби НАТО ҳарбий кучларининг Чехословакия ва Германия Демократик Республикаси чегараларига яқин жойда иғвогарлик мақсадида ўтказган янги ҳарбий намойиши ҳам НАТО ҳарбий планларини яна бир марта текшириб кўриш мақсадини кўзлашдан иборат бўлди. Бу ҳарбий планлар эса социалистик мамлакатларга қарши қаратилган агрессив планлардир.

Тугаган бу маневрлар НАТО томонидан социалистик мамлакатларга қарши қилинаётган ҳарбий иғвогарликларнинг, Европада ҳарбий васваса ва кескинликни авж олдиришнинг нақадар хатарли эканлигини жаҳон жамоатчилигига яна бир марта кўрсатди. (ТАСС).

МЕҲНАТ ВА КАПИТАЛ

АНГЛИЯ

ЛОНДОН. Лондон портидаги докерлардан 3.000 киши иш ҳақининг оширилишини талаб қилиб иш ташлади. Порт ишчилари комитети корхона эгалари ўз талабларини қондиришга рози бўлмагунча ҳар ҳафтада бир суткалик забастовка ўтказишга қарор берди.

Белфаст шаҳридаги электрон - ҳисоблаш машиналари ишлаб чиқарувчи фирманинг иш ташлаган бир ярим мингдан ортиқ ишчиси намойиш ва митинг ўтказди. Йорк шаҳридаги машинасозлик заводида бошланган забастовка икки ҳафтадан буён давом этмоқда. Ишчилар меҳнат шароитининг яхшиланишини ва иш ҳақининг оширилишини талаб қилмоқдалар.

Корхона эгалари забастовкаларга жавобан меҳнаткашларни кўплаб ишдан бўшатмоқдалар. «Женерал Электрик Компани» фирмаси корхоналарида ишчилар яна ишдан бўшатилажаги эълон қилинди.

ВЕНЕСУЭЛА

КАРАКАС. Венесуэла жамоат соғлиғини сақлаш системасида ишловчи тўрт ярим минг врач иш ташлади, 60 касалхонада иш тўхтаб қолди.

Венесуэланинг Сукре штатидаги ўқитувчилар забастовкаси ғалаба билан тамом бўлди. Бу забастовка ўн саккиз кун давом этган эди. Муниципал кенгаш уларнинг тўланмай қолган иш ҳақини бериш тўғрисидаги талабини қондиришга мажбур бўлди.

Венесуэла транспорти, коммунал муассасалари ходимлари, алоқачилар ва докерлардан 200 минг киши ҳукуматдан иш ҳақининг оширилишини, меҳнат шароитининг яхшиланишини кўзда тутган янги меҳнат шартномаларини имзолашни талаб қилмоқда. Венесуэла хизматчилари миллий федерацияси ва меҳнаткашлар конфедерацияси ҳукумат ишчи ва хизматчиларнинг талабларини яқин кунлар ичида қондирмаса умумий забастовка эълон қилинади, дейишди.

НИДЕРЛАНДИЯ

ГААГА. Нидерландиянинг Жанубий Америкадаги мустамлакаси—Суринамда ўқитувчиларнинг умумий забастовкаси бошланди. Иш ташловчилар иш ҳақининг оширилишини ва ишдан бўшатилган ўқитувчини қайтадан ишга олишни талаб қилмоқдалар. Забастовка натижасида давлат мактабларида ҳам, хусусий мактабларда ҳам машғулот тўхтаб қолди.

МАРКАЗИЙ РАЗВЕДКА БОШҚАРМАСИ АГРЕССИЯДА ҚАТНАШГАН

БАЙРУТ, 6 февраль. (ТАСС). Ливанда чиқадиган «Алмуҳаррир» газетаси исроилликларнинг Байрут халқаро аэропортига қилган ҳужумини тайёрлашда Америка разведкасининг ролини фош қилувчи материалларни босиб чиқарди.

«Байрут халқаро аэропортида, деб ёзади газета, Америка амалдорлари ишлаб турибди. Улар Ливан граждан авиациясининг парвозига доир ҳужжатлардан хабардордир. Маълумки, Ливан авиа-компанияларининг жуда кўп самолётлари аэропортда турган вақтда Исроил ҳужум қилган эди».

«Шу ҳолни назарда тутиб,— деб таъкидлайди газета, Марказий Разведка Бошқармаси Исроилнинг Байрут аэропортига қилган ҳужумида маълум даражада қатнашган, деган хулосани чиқариш мумкин».

Газета шу хулосани тасдиқлаш учун Марказий Разведка Бошқармасининг Ливан аэропортида ишлаётган Америка амалдорларидан фойдаланаётганлигини кўрсатувчи бошқа бир мисолни келтиради. «Марказий Разведка Бошқармасининг Ливандаги агентларига раҳбарлик қилаётган ва дипломатия ходими бўлган Юлиус Сивгернинг Франция Ливанга етказиб бераётган моллар тўғрисида маълумот тўплаш мақсадида Байрут аэропортига қўнадиган Француз транспорт самолётларининг ҳаммасини назорат қилиб туриш тўғрисида амалдорларга кўрсатма берган».

Бу маълумотлар, деб уқтириб ўтади «Алмуҳаррир» газетаси, Марказий Разведка Бошқармаси қўлига тушади ва сўнгра бу ердан Исроил разведкасига юборилади.

«Ливаннинг ватанпарвар кучлари,— деб ёзади газета мақолачининг охирида,— маъмурлардан Марказий Разведка Бошқармасининг Ливан территориясидаги фаолиятига чек қўйиш чораларини кўришни талаб қилмоқдалар».

КАМБОДЖА НОРОЗИЛИГИ

НЬЮ-ЙОРК, 6 февраль. (ТАСС). Камбоджанинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги вакили Хуот Самбат БМТ Хавфсизлик Кенгаши раиси номига йўллаган хатида Америка — Вьетнам қўшинларининг Камбоджадаги жиноий ҳаракатлари тўғрисида хабар беради. Хатда бундай дейилган. Америка — Жанубий Вьетнам қуролли кучларининг уч вертолёти 4 январда Камбоджа территориясига заҳарли порошок ташлади. Бу порошок бир неча Кхмер қишлоғи аҳолисининг соғлиғига зарар етказди.

Америка—Жанубий Вьетнамнинг чегара бўйидаги дарёда патруллик қилиб юрган икки катери 6 январда маҳаллий жамоага қарашли далаларга химиявий моддалар сочди.

Бундан ташқари, дейилади яна хатда, Америка—Сайгон ҳарбийлари одатдаги қуроллар ёрдамида Камбоджага қарши иғвогарликни давом эттирмоқдалар. Хатда АҚШ ва Сайгон режими қўшинлари бўлинмаларининг Камбоджа чегарасини бузиб ўтганлигига доир фактлар келтирилади.

Камбоджа ҳукумати Хавфсизлик Кенгаши раисига юборилган хатда Америка — Жанубий Вьетнам Қуролли кучларининг душманлик ҳаракатларига қарши қатъий норозилик билдиради ва АҚШ ҳукумати ҳамда Сайгон режими ҳукуматидан агрессив ҳаракатларни тўхтатишни ва етказилган моддий зарарни тўлашни талаб қилади.

АФРИКА МОТАМ ТУТМОҚДА

ДОРУССАЛОМ, 5 февраль. ТАСС мухбири **В. Иванов** хабар қилади:

Мозамбик Озодлик фронтининг раиси Э. Мондланенинг ёвузларча ўлдирилиши муносабати билан Мозамбик Озодлик фронти Марказий Комитети номига ҳамдардлик изҳор қилинган кўпдан-кўп мактуб олинмоқда.

Африка Бирлиги Ташкилотининг мактубида айтиладики, Африка Бирлиги Ташкилоти ва унинг озодлик комитети Э. Мондланенинг жасоратини ва чет эл золимларидан ўз халқини озод қилиш иши учун бўлган чексиз садоқатини ҳамиша ҳурматлаб, бундан фахрланиб келган эди.

Ғарби-Жанубий Африка Халқ Ташкилоти Мондланени «Африканинг довюрак фарзанди» дейди. ҒарбиЖанубий Африка Халқ Ташкилотининг мактубида Мозамбик Озодлик фронти Марказий Комитети Раисининг қотиллари — империалистларнинг агентлари ва Африканинг душманлари эканлиги таъкидланади

Жанубий Африка Миллий конгрессининг мактубида Э. Мондланенинг Мозамбик қаршилик кўрсатувчи кучларини бирлаштиришдаги катта хизмати таъкидланади ва «қотиллар — империализм агентлари Мозамбик Озодлик фронти Марказий Комитетини Э. Мондлане бошлаган йўлдан чалғитишга муваффақ бўла олмайдилар» деган ишонч билдирилади.

Эртага Танзания пойтахти Доруссаломда Э. Мондлане барча ҳарбий ҳурмат-эҳтиромга риоя қилинган ҳолда дафн этилади.

ОБ-ҲАВО

Бугун кундузи Қорақалпоғистон АССР, Хоразм ва Бухоронинг шимолий районларида ҳавонинг ўзгариб туриши, ёғингарчилик бўлмаслиги кутилади. Шимоли-ғарб томондан секундига 12-17 метр тезликда шамол эсади, 0-5 даража атрофида совуқ бўлади. Республиканинг қолган жойларида ёғингарчилик бўлмайди, 5-10, жанубда эса 15 даража иссиқ бўлади.

Тошкентда ҳаво бир оз булутли бўлади, кечаси 6-8 даражада совуқ, кундузи 8-10 даража иссиқ бўлади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — «Эрталабки салом!» (концерт). 9.30 — А. Ҳалимов. «Қорақалпоғистон кантатаси». 10.10 — «Дугоналар» радиожурнали. 11.15 — М. Кажлаев. «Тоғлик» балетидан парчалар. 11.35 — Қўшиқ кетидан қўшиқ. 12.15 — Концерт (талабаларга мувофиқ). 13.30 — Лирик концерт (русча). 15.10 — «Правда» газетасининг обзори. 15.20 — «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» радиожурнали (русча). 16.10 — Эстрада концерти. 17.20 — Уйғур куйлари. 17.50 — «Идеология ва ҳаёт». 20.30 — Концерт. 21.00 — «Қардош социалистик мамлакатларда». 21.10 — «Қишлоқ радиоклубида» (музикали эшиттириш). 22.20 — «Шанба оқшомида» (концерт). 23.10 — Дам олиш концерти.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: **10.00 — Шанба, нонуштадан сўнг** (дам олиш программаси). **10.40 — Соғлом танда соғ ақл** (Спорт программаси). **11.10—Музикали календарь** (рус тилида).

12.00 дан—Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

16.55 — Кўрсатишлар программаси. 17.00 — Телеянгиликлар (рус тилида).

Ўзбек тилида: 17.10 — **Студентлик олтин даврим** («Ёшлик» кўрсатади). 17.50 — **Телеянгиликлар. 18.05 — Шанба, нонуштадан сўнг,** (такрорий эшиттириш).

Рус тилида: 18.45 — **Ёз ёмғири** (телефильм). 19.10 — **Йўлбарсларни ўргатувчи** (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 20.40 — **Жасорат** (ҳужжатли фильм). 21.40 — Эълонлар. 21.45 — **Қилич ва қалқон** (иккинчи серия).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

15.00 дан—Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — **Душанба телестудиясининг эшиттиришлари.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 8/II да **Аида**, 9/II да **Ўн иккинчи тун** (кундузи), **Дилором** (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА 8/II да **Замон драмаси**, 9/II да **Бўрон қуши.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 8/II да **Жон қизлар**, 9/II да **Фарғона тонг отгунча.**

КИНО

Ака-ука Карамазовлар (1-2 сериялар) — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун). САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 5 яримда).

Тошдаги достон (1-2 сериялар) — САНЪАТ САРОЙИ, «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), НАВОИЙ номли (кундуз соат 2 ва кеч 6.40 минутда).

Осмон учинчи қаватдан бошланади — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 2, кеч 6 ва 8 да).

Омад сўқмоқлари (эрталаб соат 11, кундуз 3, кеч 7 да). **Асосий далил** (кундуз 1, 5 ва кеч 9 да): — «МОСКВА».

Шифр сири — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Ўзбекистон телевидениесининг ЗАНГОРИ ЭКРАНДА ҳафталик программаси

10 ФЕВРАЛЬ

ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — **Кўрсатишлар программаси.** 18.00 — **В. И. Ленин ҳақида ҳикоялар** (болалар учун).

Рус тилида: 18.20 — **Телеянгиликлар.** 18.35 — **Қаҳрамонлар ва жасорат.** 18.55 — **Третьяков галереяси** (илмий-оммабоп фильм). 19.25 — **«Звезда Востока» журнали — студиямиз меҳмони.** 19.55— **Кўрсатишлар программаси.**

Ўзбек тилида: 20.00 — **Инсон ва қонун.** 20.40 — **Телеянгиликлар.** 20.55 — **83 кун** (телефильм). 21.35 — **Илғор тажриба мактаби.** 22.00— Телевизион театр. **Балиш.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.55 дан — **Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — **Душанба телестудиясининг кўрсатишлари.**

11 ФЕВРАЛЬ

СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — **Кўрсатишлар программаси.**

Рус тилида: 18.00 — **Телеянгиликлар.** 18.15 — **Машинасозлар истиқболи.** 18.45 — **Кузги тўйлар** (бадиий фильм). 20.00 — **Кўрсатишлар программаси.**

Ўзбек тилида: 20.05 — **Ун минут музика.** 20.15 — **Телеянгиликлар.** 20.30 — **Пропагандист** (тележурнал). 21.00 — **Уруш ва тинчлик** (бадиий фильмнинг биринчи серияси).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.55 дан — **Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 дан — **Олмаота телестудиясининг кўрсатишлари.**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 — **Вьетнам Демократик Республикаси.** 20.15— **Концерт.**

Рус тилида: 20.45 — **А. Грибоедов. Ақллилик балоси** (телеспектакль).

12 ФЕВРАЛЬ

ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — **Кўрсатишлар программаси.** 18.00—**Телеянгиликлар** (рус тилида).

Ўзбек тилида: 18.10 — **Бахтимиз учун курашганлар.** 18.40 — **Ленинча меҳнат вахтасида.** 19.00 — **Эстрада концерти.** 19.40 — **Телеянгиликлар.** 19.55 — **Кўрсатишлар программаси.**

20.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.55 — **Кўрсатишлар программаси.**

Рус тилида: 18.00 — **Сеҳрланган бола** (мультфильм). 18.45 — **Музикали саёҳат.** 19.25 — **Н. В. Гоголь — Телбанинг кундаликлари** (телевизион бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 20.15 — **Иваннинг ёшлиги** (бадиий фильм). 21.50 — **Баҳор тараддуди.** 22.00—**Концерт.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 20.00 — **Салом, завод** (ҳужжатли фильм). 20.10 — **А. Кривченя куйлайди.** 21.10 — **Дастлабки қувончлар** (бадиий фильмнинг биринчи серияси).

13 ФЕВРАЛЬ

ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — **Кўрсатишлар программаси.**

Рус тилида: 18.00 — **Кинофильмлар.** 18.20 — **Телеянгиликлар.** 18.35 — **Қайтарилмас йиллар** (илмий оммабоп фильм). 18.55 — **Телеспектакль.** 20.00 — **Кўрсатишлар программаси.**

Ўзбек тилида: 20.05 — **Телеянгиликлар.** 20.25 — **Ун минут музика.** 20.35 — **Бекобод индустрлашган шаҳар.** 20.55 — **Меҳнат ва ҳаёт қўшиқ билан ҳамоҳанг.** 21.40— **Уруш ва тинчлик** (иккинчи серияси).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.55 дан — **Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 — **Ёш техниклар.** 20.20 — **Классик куй саҳифаларида.** 21.10 — **Беш йиллик илғорлари.**

Рус тилида: 21.35 — **Ажойиб ёз** (иккинчи серияси).

14 ФЕВРАЛЬ

ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — **Кўрсатишлар программаси.**

Рус тилида: 18.00 — **Ф. Кривин. Чўнтак мактаби.** 18.40 — **Телеянгиликлар.**

18.55 — **Ўзбек диёрининг милицияси.** 19.25 — **Ўзбекистон эстрада усталари. Э. Қандов куйлайди.**

Ўзбек тилида: 20.00 — **Телеянгиликлар.** 20.15 — **Қишлоқ университети.** 20.35 — **Уруш ва тинчлик** (учинчи серияси). 22.00 — **Қўшиқ ёзувчи шоирлар. Туроб Тўла.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.55 дан — **Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

19.30 — **ЁШ ИЖРОЧИЛАРНИНГ РЕСПУБЛИКА КОНКУРСИ ЛАУРЕАТЛАРИНИНГ ЯКУНЛОВЧИ КОНЦЕРТИ** (Тошкент Давлат консерваторияси залидан олиб кўрсатилади).

15 ФЕВРАЛЬ

ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — **Кўрсатишлар программаси.**

Ўзбек тилида: 10.00 — **Шанба, нонуштадан сўнг.** 10.40 — **Спорт.** 11.10 — **Совет композиторларининг қўшиқлари** (рус тилида).

12.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

16.55 — **Кўрсатишлар программаси.** 17.00 — **Телеянгиликлар** (рус тилида).

Ўзбек тилида: 17.10 — **Қувноқ минутлар.** 17.40 — **Кинофильм.** 18.00 — **Истиқбол эгалари** (тележурнал). 18.40 — **Олхоно мамлакатининг санъати** (ҳужжатли фильм). 19.00 — **Телеянгиликлар.** 19.15 — **Ўзбекистон радиоси ва телевидениеси уйғур ансамблининг концерти.** 19.55 — **Кўрсатишлар программаси.**

20.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

15.00 — дан **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 — **«Шанба, нонуштадан сўнг»** (такрорий эшиттириш). 20.40 — **В. И. Ленин ҳаёти ва фаолияти саҳифалари. Ленин «Кураш союзи»нинг — ташкилотчиси.** 20.55 — **Концерт.** 21.30 **Альба Регия** (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — **Душанба телестудиясининг кўрсатишлари.**

16 ФЕВРАЛЬ

ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — **Кўрсатишлар программаси.**

Рус тилида: 10.00 — **Мурзилка саргузаштлари** (мультфильм). 10.20 — **Ҳамза номидаги музика билим юрти ўқувчиларининг концерти.** 11.00 — **Гўзал Василиса** (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 12.10 — **Эртак кетидан эртак, Кенжа полвон.** 13.00 — **Менинг отим Хўжа** (бадиий фильм). 19.55 — **Кўрсатишлар программаси.** 17.00 — **Санъат ғунчалари** (болалар учун).

Рус тилида: 17.40 — **Кинофильм.** 18.00 — **Ахборот информацион программаси.** 18.30 — **Икки ўртоқ хизмат қилган чоғида** (бадиий фильм) 19.55 — **Кўрсатишлар программаси.**

Ўзбек тилида: 20.00 — **Азамат ўлка ёшлари** («Ёшлик» кўрсатади). 20.50 — **Ун минут музика.** 21.00— **Ахборот информацион программаси.** 21.30 — **Устоз санъаткорлар навозиш қилганда... Жўрахон Султонов...**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.00 дан — **Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

19.35 дан — **Фрунзе кўрсатади.**

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 28. Редактор — В36545. Редактор ўринбосарлари — В37914. В39323. Масъул секретарь — В34455. Масъул секретарь ўринбосарлари — В37285. Партия турмуши — В33469. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — В31216. Халқаро ҳаёт — В37601. Коммунистик тарбия — В31455. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780. Совет қурилиши — В33258. Қишлоқ хўжалиги — В37604. Адабиёт ва санъат — В32036. В37221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451. Маҳаллий ахборот ва спорт — В32447. Оммавий ишлар ва хатлар — В38679. В33553. Иллюстрация — В34524. Стенографистка — В37343. Корректура — В37162. Эълонлар — В38142. Коммутатор — В30249. В30250. В30251. В30252. В30253. В30254. В30255. В30256. В30257. В30258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон 48—85, Бухоро 31—41, Қарши 22—82, Нукус 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55.

№ В. — 33. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 10953.